

Α. Γ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΜΕΛΩΔΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

(SOLFÈGE)

ΗΤΟΙ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΩΔΙΚΩΝ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ
ΜΟΝΟΦΩΝΩΝ, ΔΙΦΩΝΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΦΩΝΩΝ

Ἐγκριμένον πρὸς χρῆσιν τῶν μετῃ τῶν
Γυμνασίων, Παιδαγωγικῶν καὶ Διδασκαλείων
διὰ μίαν πενταετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ 1912-1913

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΛΤΑ Γ' Γ

Πωλεῖται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δεχ. 27.7
Βιβλίσκιον καὶ Φόρος Ἀγκαστ. Δανείου δεχ. 9.00
Ἀρ. θμ. ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 55476-19196
Ἀριθ. ἀδείας κυκλοφορίας 3112-17.3.39

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ἙΣΤΙΑΖ.,
ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΜΝΑΡΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΛΛ.

46 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΛΟΥ - 46

1939

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΛΩΔΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

(SOLFÈGE)

ΗΤΟΙ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΩΔΙΚΩΝ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ

ΜΟΝΟΦΩΝΩΝ, ΔΙΦΩΝΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΦΩΝΩΝ

ἡσιν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων
ὑγείων καὶ Διδασκαλείων

τοὺς 1932—1933

19196

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑ Α.Ε.

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46

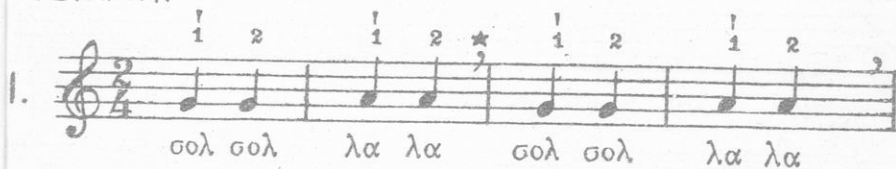
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΔΕΥΤΕΡΑΣ

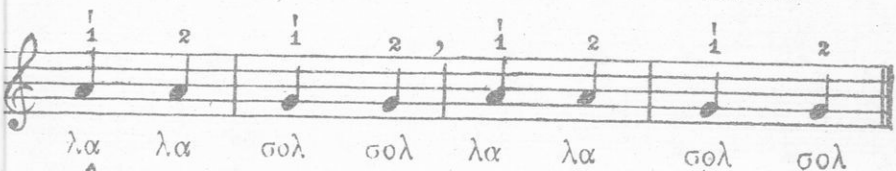
3

ΜΕΤΡΟΝ $\frac{2}{4}$

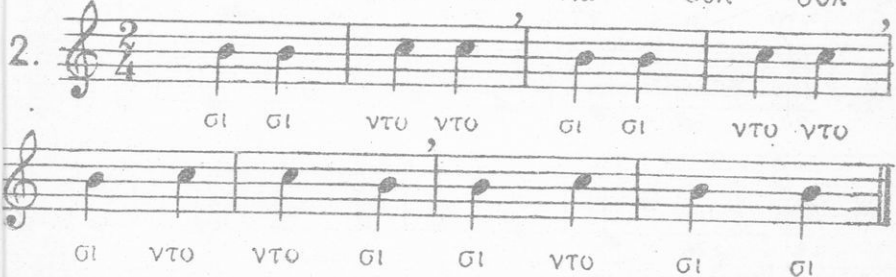
ΤΕΤΑΡΤΑ.

1.

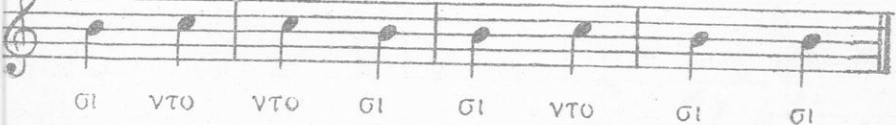
σολ σολ λα λα σολ σολ λα λα

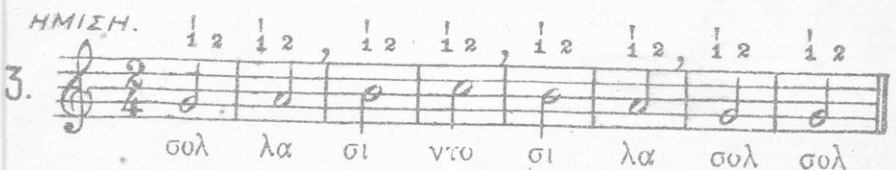
λα λα σολ σολ λα λα σολ σολ

2.

σι σι ντο ντο σι σι ντο ντο

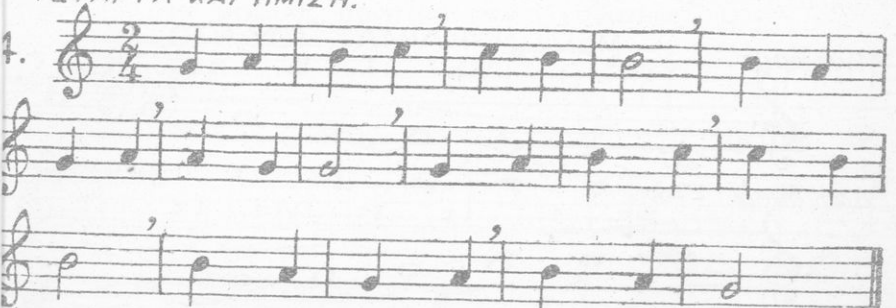

σι ντο ντο σι σι ντο σι σι

3.

σολ λα σι ντο σι λα σολ σολ

ΤΕΤΑΡΤΑ ΚΑΙ ΗΜΙΣΗ.

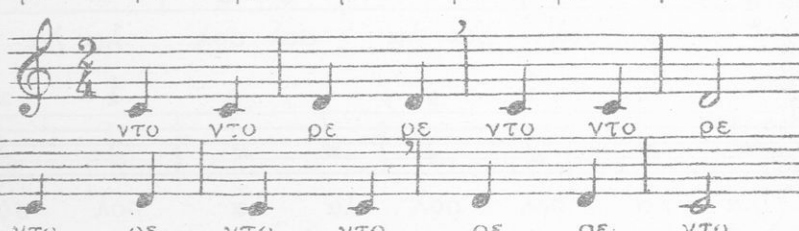
1.

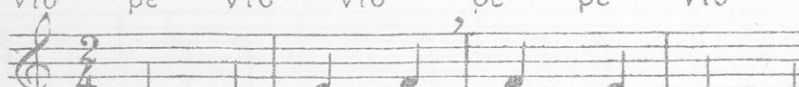

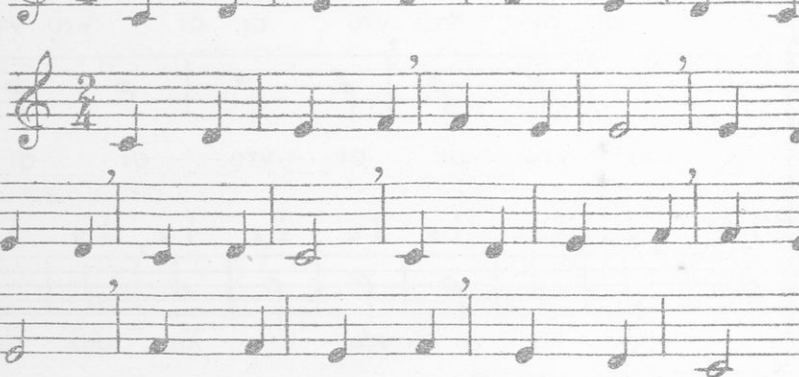

Τό σημείον , σημαίνει άναπνοήν.

5.

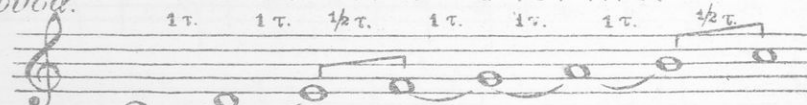
6.

7.

8.

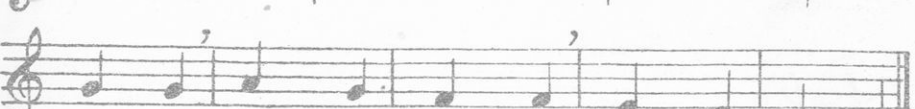
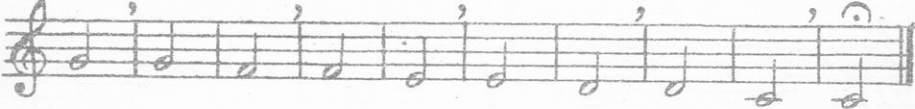
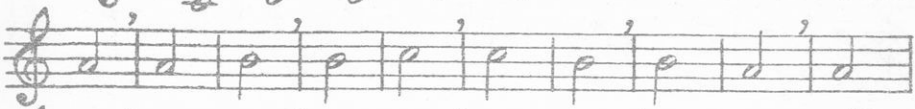
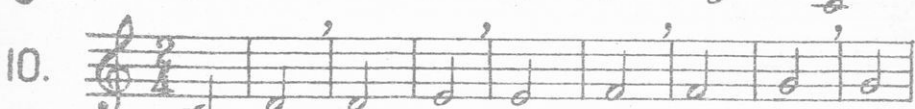
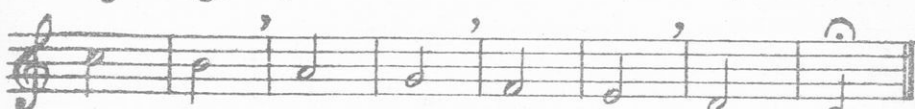
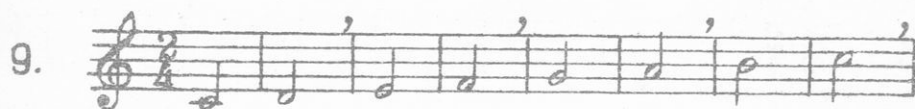
Ανιούσα.

ΜΕΙΖΟΝ ΚΛΙΜΑΞ ΤΟΥ ΝΤΟ.

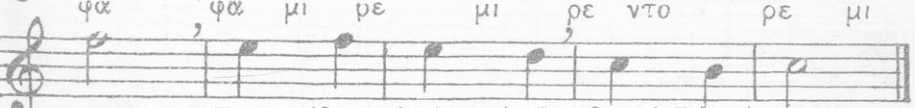
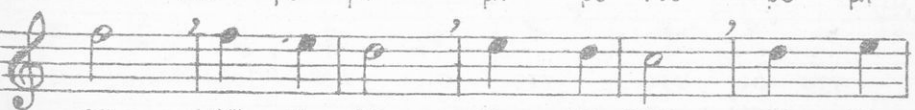

Κατιούσα.

1^η βαθμής 2^α 3^η 4^η 5^η 6^η 7^η 8^η
8^η 7^η 6^η 5^η 4^η 3^η 2^α 1^η

Διά μικρούς μαθητάς μόνον ῥυθμικῶς.

13.

Διά μικρούς μαθητάς μόνον ρυθμικῶς.

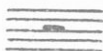
14.

ντο σι λα σολ λα σι ντο ρε ντο σι

ντο ρε ντο ντο σι λα σολ λα σι

ντο σι σι ντο ρε μι ρε ντο.

Παῦσις ημίσεος

15.

Παῦσις τετάρτου ζή

16.

Θεωρητική ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων δευτέρας.

17

1 τόν. μεγάλη 2^a 1 τόν. μεγάλη ½ τόν. μικρά 1 τόν. μεγάλη 1 τόν. μεγάλη 1 τόν. μεγάλη ½ τόν. μικρά

1 βαθ. 2^a 2 - 3 3 - 4 4 - 5 5 - 6 6 - 7 7 - 8

Ἐλλiptές μέτρον (ἄρσεως).

18.

19.

20.

21.

ΟΓΔΟΑ

$$\text{♩} = \text{♪} \text{ ♪} \text{ "η} \text{ ♩}$$

$$\frac{1}{4} = \frac{2}{8}$$

ΟΓΔΟΑ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΑ.

22.

ΤΕΤΑΡΤΑ, ΟΓΔΟΑ ΚΑΙ ΗΜΙΣΗ.

23.

24.

Διὰ μικρούς μαθητάς μόνον ῥυθμικῶς.

25.

26.

27.

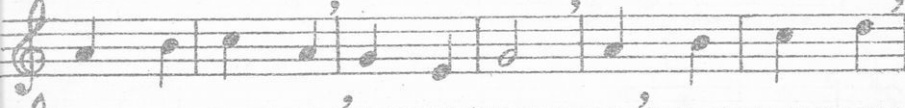
ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΡΙΤΗΣ

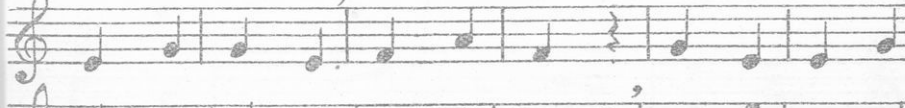
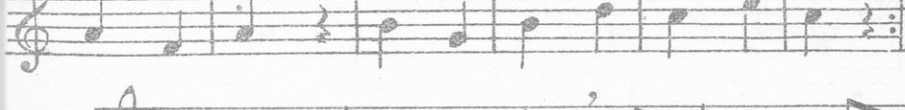
28.

The musical notation for exercise 28 consists of nine staves. Each staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The first staff has a key signature of one flat (B-flat). The notation shows a sequence of eighth and quarter notes, with some notes marked with an accent (´) above them. The exercise is designed to practice identifying and writing third intervals.

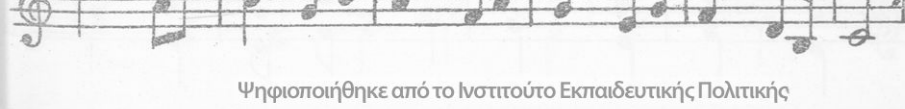
29.

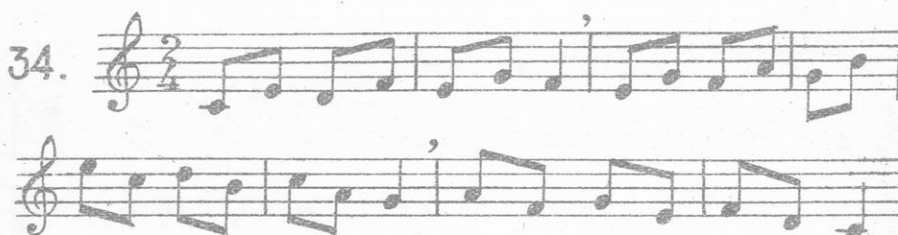

30.

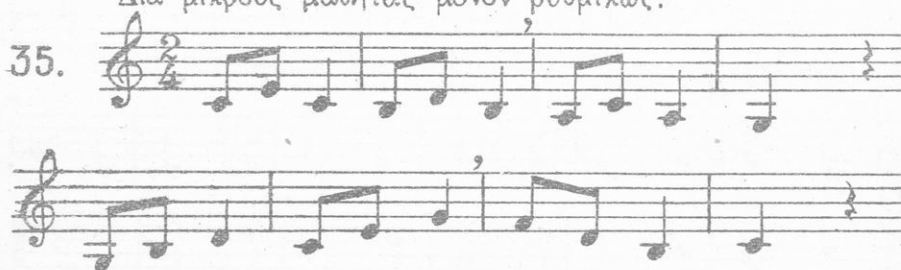

31.

32.

Διά μικρούς μαθητάς μόνον ρυθμικῶς.

37.

The musical score consists of seven staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The first measure contains a whole note chord (F#4, A4, C5). The subsequent measures contain eighth notes and quarter notes, mostly in pairs. The dynamic marking *mf* (mezzo-forte) is placed below the first staff. The second staff starts with a repeat sign and a whole note chord (F#4, A4, C5). The third staff continues the melody with eighth notes and quarter notes. The fourth staff features a crescendo hairpin and a dynamic marking *f* (forte) below the staff. The fifth staff continues the melody. The sixth staff features a decrescendo hairpin. The seventh staff concludes the passage with a final whole note chord (F#4, A4, C5) and a repeat sign.

38.

θεωρητική έρμηνεία τῶν διαστημάτων τρίτης.

39.

Παῦσις ὀγδόου γ

40.

ΜΕΤΡΟΝ $\frac{4}{4}$ C

41.

42.

43.

ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΣ

44.

45.

50.

51.

52.

53.

Διά μικρούς μαθητάς μόνον ρυθμικῶς.

54.

55. *mf*

Θεωρητική ἑρμηνεία τῶν διαστημάτων τετάρτης.

56.

2 1/2 τον. καθαρά τετάρτη 2 1/2 τον. καθαρά 2 1/2 τον. καθαρά

1 4 2 5 3 6

3 τον. ηὐξημένη 2 1/2 τ. καθαρά 2 1/2 τ. καθαρά 2 1/2 τ. καθαρά

4 7 5 8 6 2 7 8

57.

58.

Παῦσις ὁλοκλήρου

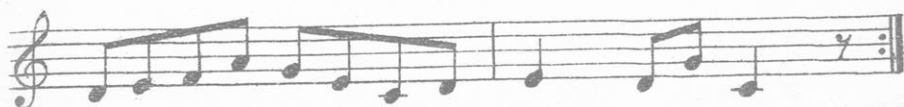
59.

Τετραμερές τετάρτων ἑλλιπές ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ τελευταίου
τετάρτου διηρημένου εἰς ὀγδοα.

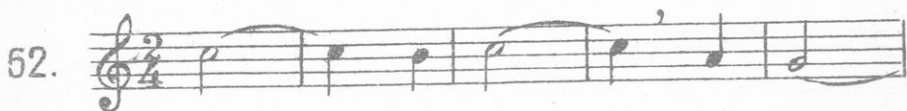
60.

Τετραμερές τετάρτων ἑλλιπές ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ τελευταίου ὀγδοῦ

61.

Σύνδεσις διαρκείας — ή —

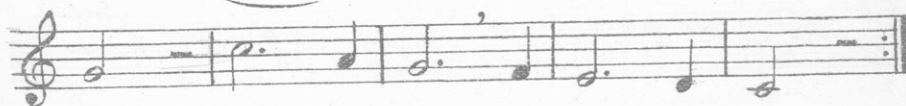
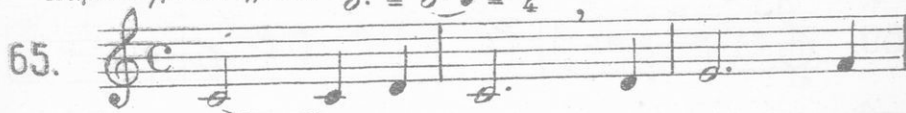

Σημ. εἰς τὰς ὑπ' ἀριθ. 65 καὶ 67 ἀσκήσεις, ὡς καὶ εἰς τὰς κατωτέρω 95 καὶ 96 ἐφιστᾶται ἡ προσοχή τῶν μαθητῶν ἐπὶ τῆς διαφόρου γραφῆς τῶν πρώτων μέτρων, ὧν ὁ ῥυθμὸς εἶναι ὁ αὐτός.

Στιγμή.

Παρεστειγμένον ἥμισυ.

$\text{D.} = \text{D.} = \frac{3}{4}$

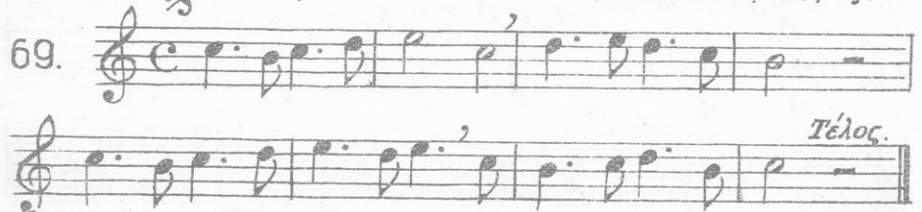

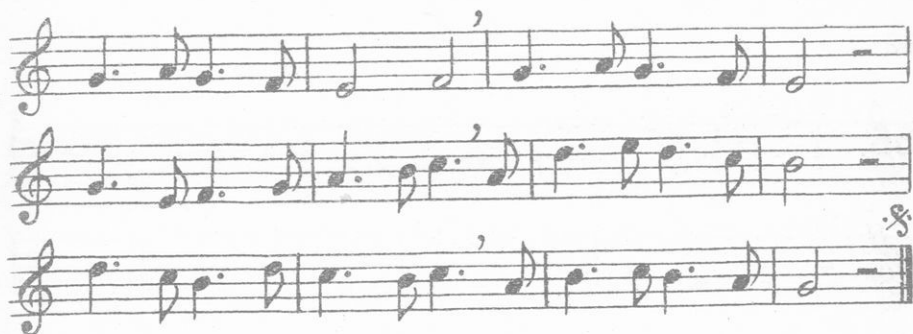

Παρεστιγμένον τέταρτον εἰς μέτρον ὅμιμερές.

Παρεστιγμένον τέταρτον εἰς μέτρον τετραμερές.

ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΣ

70.

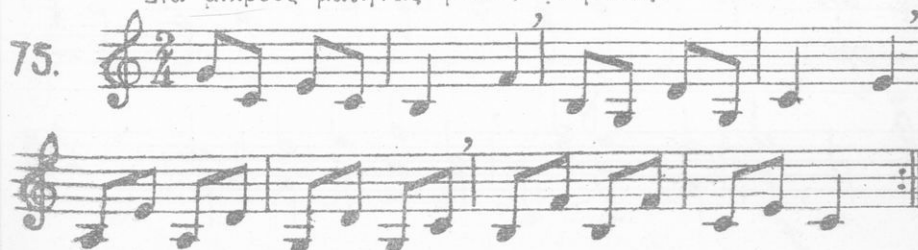

71.

Six staves of musical notation in treble clef, marked with a common time signature 'C'. The exercise begins with a series of eighth notes and quarter notes, followed by a series of eighth notes with accents. The notation includes various rhythmic patterns and rests, ending with a double bar line.

Διὰ μικροὺς μαθητὰς μόνον ρυθμικῶς.

76.

mf

77

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

mf

θεωρητική έρμηνεία τῶν διαστημάτων πέμπτης.

78. $3\frac{1}{2}$ τον. καθαρά πέμπτη
1 2 3 4 5

$3\frac{1}{2}$ τον. καθαρά
5 2 6 3 7

$3\frac{1}{2}$ τον. καθαρά
4 3 5 2 6 3 7 4

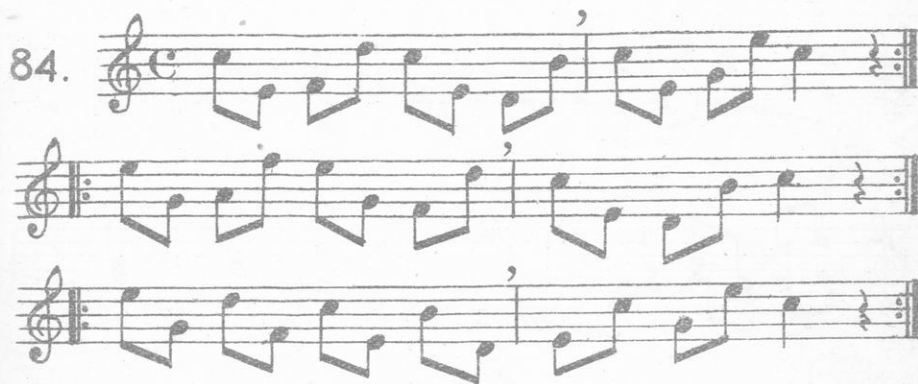
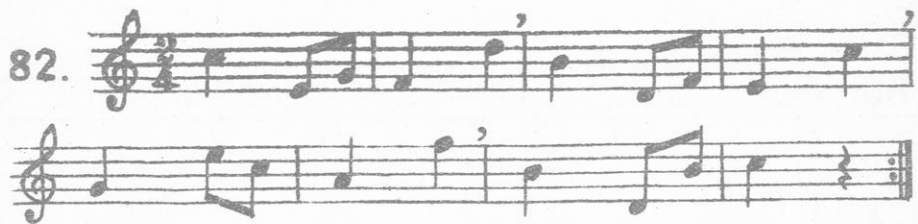
$3\frac{1}{2}$ τον. καθαρά
3 5 2 6 3 7 4

$2\frac{1}{2}$ τον. ήλαττωμένη

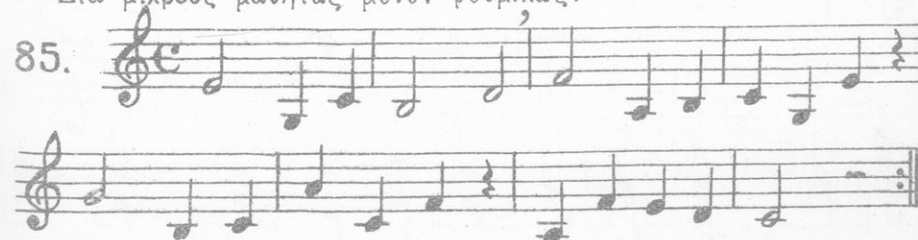
ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΚΤΗΣ

79.

Διὰ μικροῦς μαθητὰς μόνον ρυθμικῶς.

86.

This musical score consists of seven staves of music in treble clef with a common time signature (C). The notation includes various note values, rests, and dynamic markings. The first staff begins with a *mf* marking and features a crescendo hairpin. The second staff includes a *mf* marking and a decrescendo hairpin. The third staff has a *p* marking. The fourth staff starts with *mf* and has a *p* marking later. The fifth staff has a *pp* marking. The sixth staff has a *f* marking and a decrescendo hairpin. The seventh staff concludes the passage with a final chord and a repeat sign.

Θεωρητικὴ ἑρμηνεία τῶν διαστημάτων ἑκτῆς.

87. $4\frac{1}{2}$ τόν. μεγάλη ἑκτη 1 2 3 4 5 6 $4\frac{1}{2}$ τόν. μεγάλη $3\frac{1}{2}$ τόν. μικρά 7 3 8

$4\frac{1}{2}$ τόν. μεγάλη 1 6 2 $4\frac{1}{2}$ τόν. μεγάλη 3 $3\frac{1}{2}$ τόν. μικρά 4 7 5 $3\frac{1}{2}$ τόν. μικρά

4 2 5 3 6 4 7 5

ΜΕΤΡΟΝ $\frac{3}{4}$ =

ΤΕΤΑΡΤΑ - ΠΑΥΣΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ - ΗΜΙΣΗ.

88.

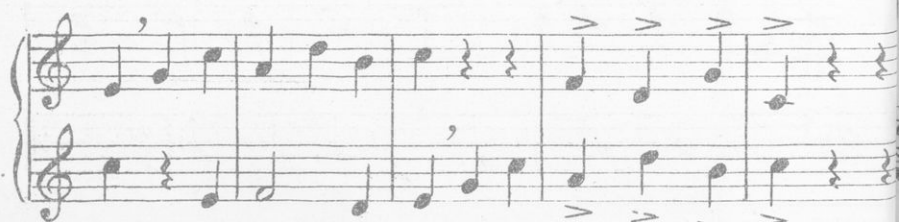
Τό πρῶτον μέρος τοῦ μέτρου διηρημένον εἰς ὄγδοα.

89.

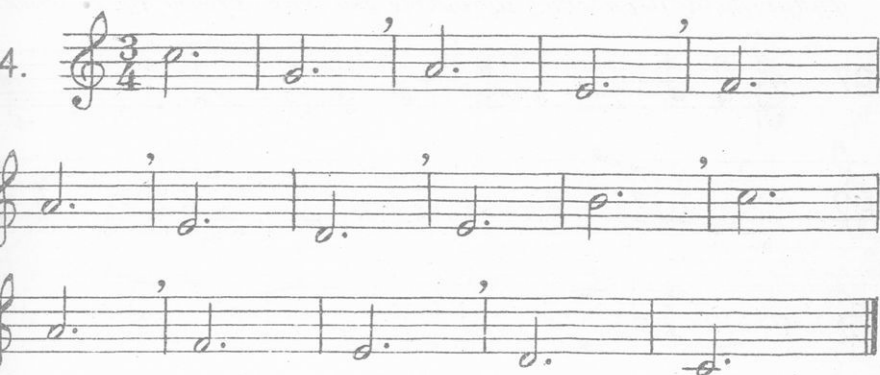
Τό 2^{ον} μέρος τοῦ μέτρου διηρημένον εἰς ὄγδοα.

90.

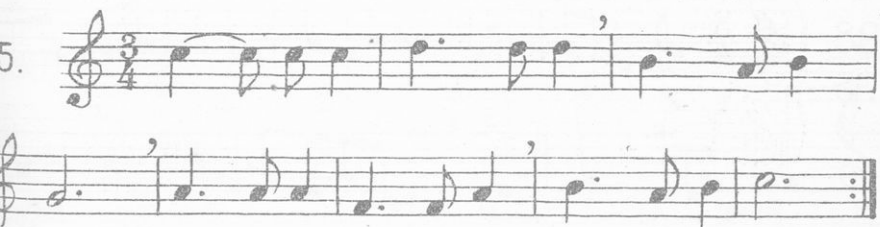
Τό τρίτον μέρος τοῦ μέτρου διηρημένον εἰς ὄγδοα.

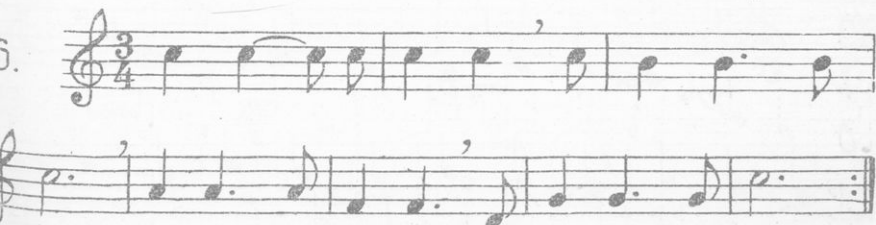
Παρεστιγμένον ἡμῖσι εἰς μέτρον τριμερές τετάρτων.

Παρεστιγμένον τὸ πρῶτον τέταρτον εἰς μέτρον τριμερές τετ/των.

Παρεστιγμένον τὸ 2^{ον} τέταρτον εἰς μέτρον τριμερές τετ/των.

Τριμερές τετάρτων έλλιπές αρχόμενον από του 2^{ου} ογδού του 3^{ου} μέρους

97.

Τριμερές τετάρτων έλλιπές αρχόμενον από του 2^{ου} ογδού του 2^{ου} μέρους

98.

99.

ΔΕΚΑΤΑ ΕΚΤΑ

Δέκατα ἕκτα εἰς μέτρον διμερὲς τετάρτων.

101.

Δέκατα ἕκτα εἰς μέτρον τριμερὲς τετάρτων.

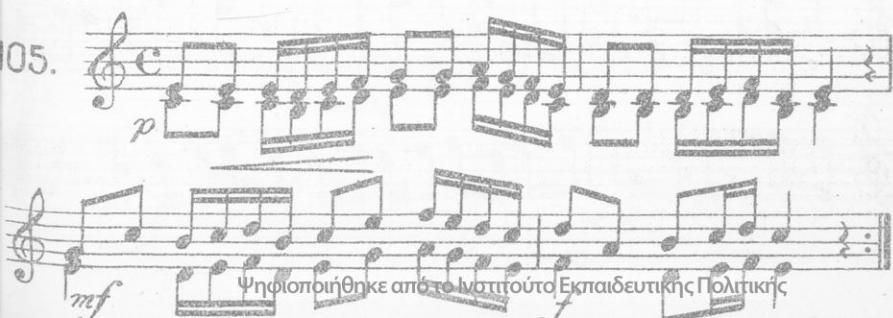
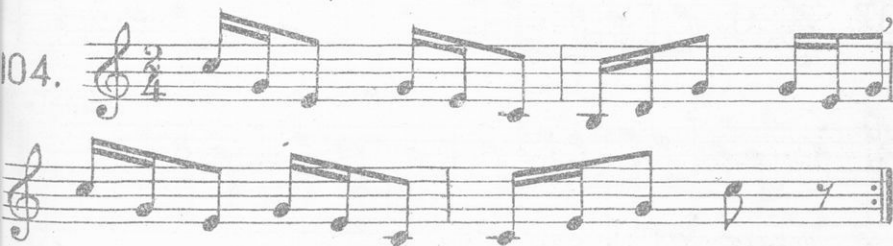
102.

Ὅγδοα καὶ δέκατα ἕκτα.

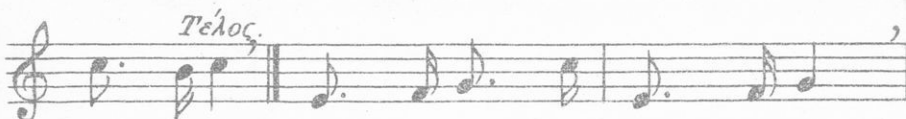
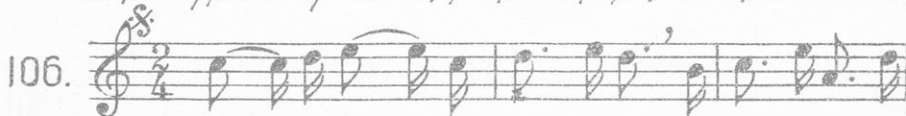

Δέκατα ἕκτα καὶ ὀγδοα.

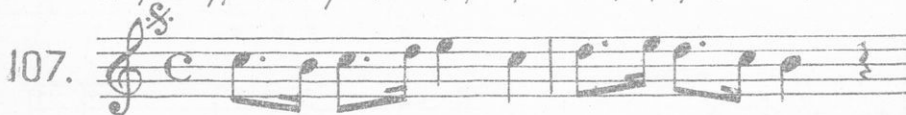

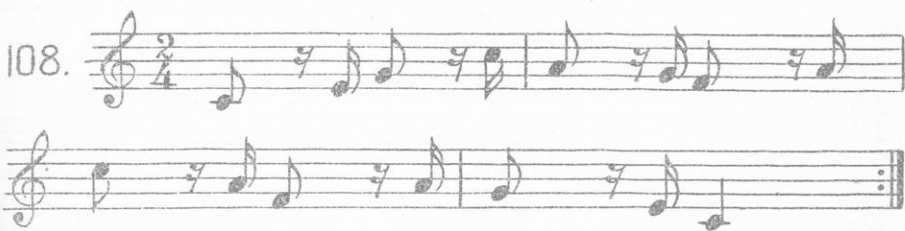
Παρεστιγμένον ὄρθον εἰς μέτρον διμερές τετάρτων.

Παρεστιγμένον ὄρθον εἰς μέτρον τετραμερές τετάρτων.

Παῦσις δεκάτου ἔκτου 7

Ἑλλιπές μέτρον ἀρχόμενον ἀπό δεκάτου ἔκτου.

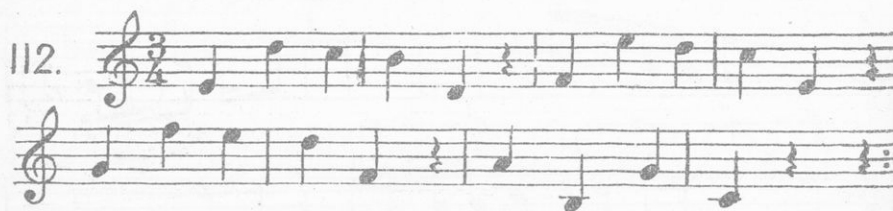
ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΒΔΟΜΗΣ

III.

112.

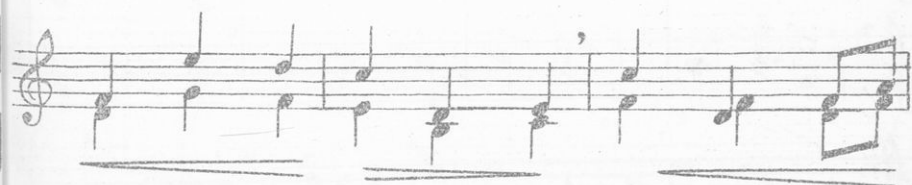
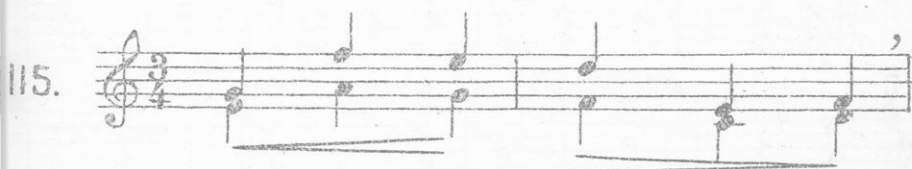
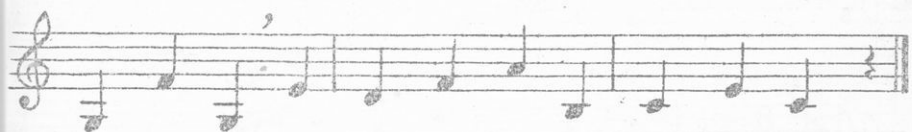
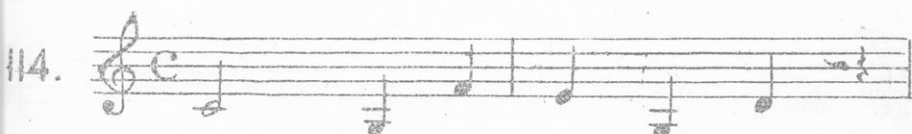

113.

Διὰ μικροῦς μαθητάς μόνον ῥυθμικῶς.

Θεωρητική ἑρμηνεία τῶν διαστημάτων ἐβδόμης.

116.

5 $\frac{1}{2}$ τον. μεγάλη ἐβδόμη
1 2 3 4 5 6 7
7 2 8
4 $\frac{1}{2}$ τον. μικρά
3 2 4 3
5 $\frac{1}{2}$ τον. μεγάλη
4 $\frac{1}{2}$ τον. μικρά
4 $\frac{1}{2}$ τον. μικρά
4 $\frac{1}{2}$ τον. μικρά
5 7 6

117.

pp
pp

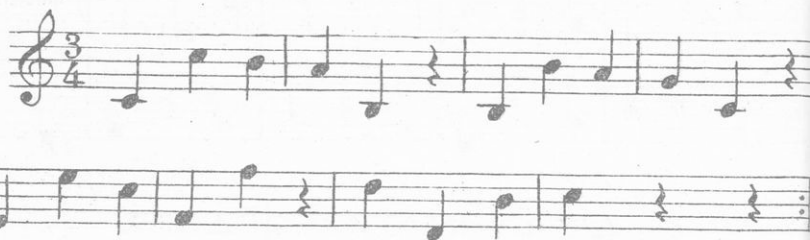

ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΟΓΔΟΗΣ

118.

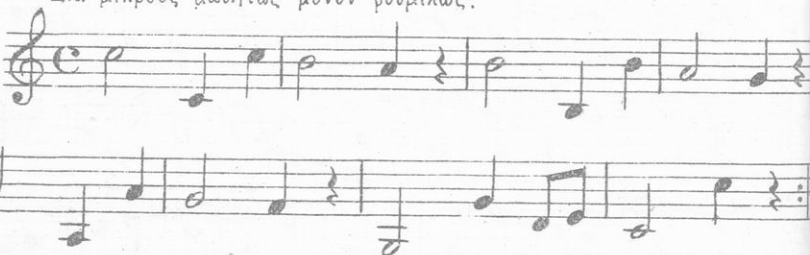
119.

120.

Διὰ μικροὺς μαθητὰς μόνον ῥυθμικῶς.

121.

122.

θεωρητικὴ ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων ὀγδόης.

23. $5\frac{1}{2}$ τον. καθαρά ὀγδοή
1 2 3 4 5 6 7

$5\frac{1}{2}$ τον. καθαρά
 $5\frac{1}{2}$ τον. καθαρά

1 2 3 4 5 6 7

4 5 6 7

Ἀνακεφαλαίωσις διαστημάτων.

24. C

Εἰς τὴν κατωτέρω ἀσκησιν, ὡς καὶ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 130, ὁ μὲν διδάσκαλος ἀοῖ τὸν σημειούμενον φθόγγον, ὁ δὲ μαθητὴς τὸν ζητούμενον τοιοῦτον.

25. εὐρετε τὸ σι τὸ ντο τὸ σολ τὸ φα τὸ λα

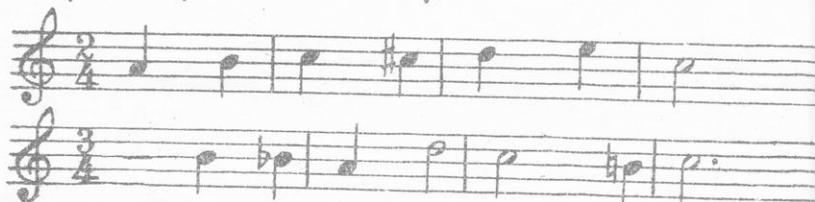
τὸ σολ τὸ φα τὸ ρε τὸ φα τὸ λα

τὸ σι τὸ ντο τὸ λα τὸ μι τὸ ντο

τὸ ρε τὸ λα τὸ ντο τὸ σι τὸ λα

Μετὰ τὴν ἐξάσκησιν εἰς τὰ διαστήματα τῆς μείζονος κλίμακος ντο, διδάσκονται αἱ ἐξῆς θεωρητικαὶ γνώσεις: Διαίρεσις τοῦ τόνου εἰς ἡμιτόνια (μεσαῖος φθόγγος), σημεῖα ἀλλοιώσεως, διέσις (♯), ὕψισις (b), ἀναίρεσις (η). Τυχαιᾶ σημεῖα ἀλλοιώσεως.

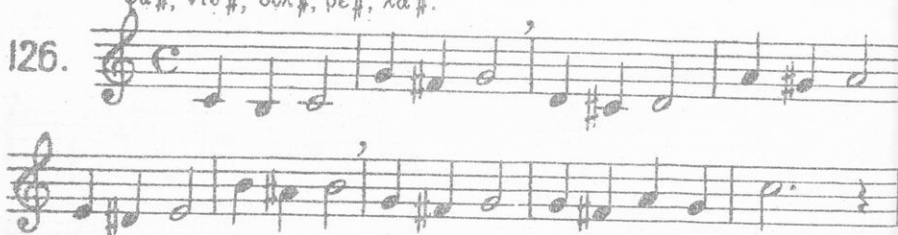
Τυχαῖα σημεῖα ἀλλοιώσεως.

Ἀσκήσεις ἡμιτονίων.

φα#, ντο#, σολ#, ρε#, λα#.

126.

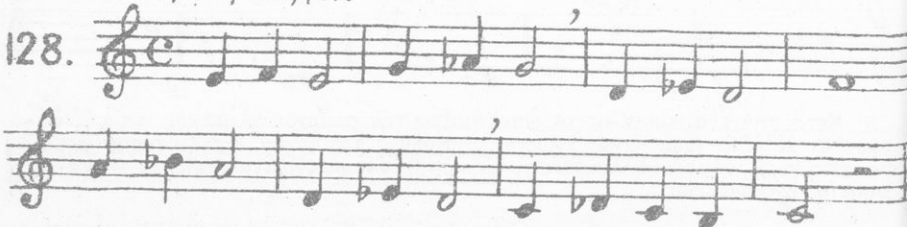

127.

σιb, μιb, λαb, ρεb.

128.

129.

ἔυρετε τὸ σι τὸ σι $\flat$ τὸ λα $\flat$ τὸ μι $\flat$ τὸ φα $\sharp$

130.

τὸ φα τὸ σι τὸ σι $\flat$ τὸ φα τὸ φα $\sharp$ τὸ ντο

τὸ σολ τὸ σι τὸ σι $\sharp$ τὸ ντο $\sharp$ τὸ μι $\flat$

Χρωματικὴ κλίμαξ,

131.

Διὰ μεγάλους μαθητάς.

Σημ. τὴν χρωματικὴν κλίμακα τραγουδοῦν οἱ μαθηταὶ πάντοτε συνοδευόμενοι ὑπὸ ὀργάνου.

132.

The musical score for exercise 132 consists of seven staves of music in 3/4 time. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic and includes slurs over the first four and last two measures. The second staff continues the melodic line with slurs. The third staff features a crescendo leading into the fourth staff, which is marked *mf* (mezzo-forte). The fifth staff continues the melody with slurs. The sixth staff shows a further increase in dynamics, marked *f* (forte), and includes a slur. The seventh staff concludes the exercise with a final *f* dynamic and a slur. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 3/4.

Μείζων κλίμαξ τοῦ Σολ.

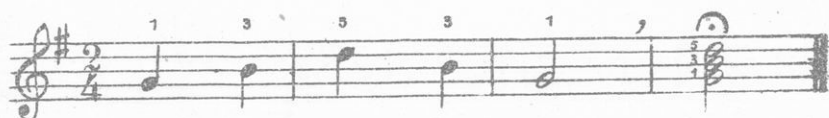
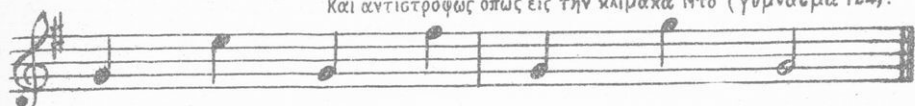

Σημ. Εἰς τὴν ἀνωτέρω κλίμακα ἡ παιδικὴ φωνὴ τραγουδεῖ τοὺς ὑψηλοὺς φθόγγους μι, φα#, σολ, μὲ κεφαλικὴν φωνήν (ἴδε "γεν. παρατηρήσεις," §7).

Διαστήματα μείζονος κλίμακος τοῦ Σολ (ἴδε "γεν. παρατηρήσεις," §9).

Καὶ ἀντιστρόφως ὅπως εἰς τὴν κλίμακα Ντο (γύμνασμα 124).

137. *mf* *p* *mf* *p* *f*

The musical score consists of six staves of music in G major (one sharp) and common time. The first two staves are a continuation from the previous page. The third staff begins with the measure number 137. The notation includes various melodic lines and chords, with dynamic markings *mf* (mezzo-forte), *p* (piano), and *f* (forte) indicating changes in volume. The piece concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the sixth staff.

Τρίηχον (Σύνολον τριῶν φθογγοσήμεων τῆς αὐτῆς ἀξίας ἰσοδυναμούντων πρὸς ἓν φθογγόσημον τῆς ἀμέσως μεγαλυτέρας ἀξίας).

138.

139.

Ὀγδοα, τέταρτα, τρίηχα, ἡμίση.

140.

Τρίηχα συνεπτυγμένα.

141.

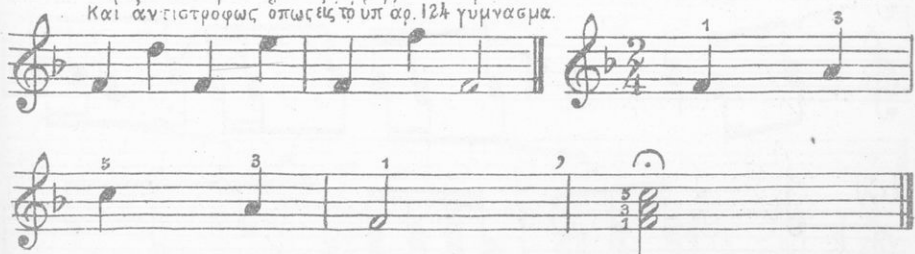
Μείζων κλίμαξ τοῦ Φα.

Διαστήματα μείζονος κλίμακος τοῦ Φα. (ἴδε γεν. παρατηρήσεις).

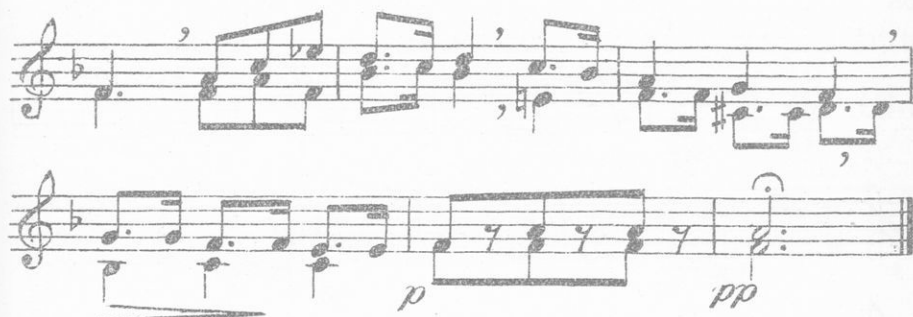
Καὶ ἀντιστρόφως ὅπως εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 124 γύμνασμα.

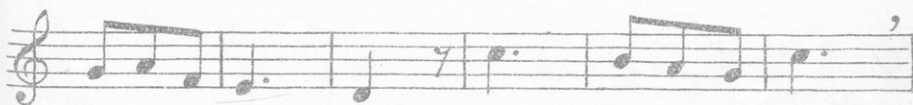
144.

145.

Exercise 144 consists of five staves of music in 2/4 time, key of B-flat major. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 2/4 time signature. It contains a series of chords and a melodic line. Dynamics include *p* (piano) and *mf* (mezzo-forte). Exercise 145 consists of three staves of music in 3/4 time, key of B-flat major. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 3/4 time signature. It contains a series of chords and a melodic line. Dynamics include *p* (piano) and *f* (forte).

METPON $\frac{3}{8}$

Σημ. Συγκρίνεται τὸ μέτρον $\frac{3}{8}$ πρὸς τὸ $\frac{3}{4}$ καὶ ἐρμηνεύεται ἡ ῥυθμ. σχέσις καὶ ἀναλογία αὐτῶν.

148.

Exercise 148 is in 2/8 time. It consists of three staves. The first staff begins with a treble clef, a 2/8 time signature, and a *mf* dynamic. It contains three measures: the first has a quarter note G4 with a first fingering '1', the second has a quarter note A4 with a second fingering '2', and the third has a quarter note B4 with a third fingering '3'. The second staff contains four measures: a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4 with an accent, and a quarter note G4. The third staff contains four measures: a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note G4. The dynamics *p* and *pp* are indicated below the second and third staves respectively.

149.

Exercise 149 is in 3/8 time. It consists of four staves. The first staff begins with a treble clef, a 3/8 time signature, and a *mf* dynamic. It contains four measures of eighth notes: G4, A4, B4, and G4. The second staff contains four measures: G4, A4, B4, and G4. The third staff contains four measures: G4, A4, B4, and G4. The fourth staff contains four measures: G4, A4, B4, and G4. The dynamics *p* and *mf* are indicated below the first and third staves respectively.

Πρὸ τῆς διδασκαλίας τῶν ὀνὸ κατωτέρω ἀσκήσεων γίνεται σύγκρισις τῆς ρυθμικῆς ἀναλογίας τοῦ παρεστιγμένου ὀγδοῦ εἰς μέτρον $\frac{3}{8}$ καὶ εἰς μέτρον $\frac{2}{4}$.

Παρεστιγμένον τὸ πρῶτον ὀγδὸν εἰς μέτρον $\frac{3}{8}$.

Παρεστιγμένον τὸ δεύτερον ὄρθρον εἰς 8.

151.

Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Ρε.

152.

Διαστήματα μεῖζονος κλίμακος τοῦ Ρε (ἴδε "γεν. παρατηρήσεις," § 9).

Καὶ ἀντιστρόφως, ὅπως εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 124 γύμνασμα.

153.

154.

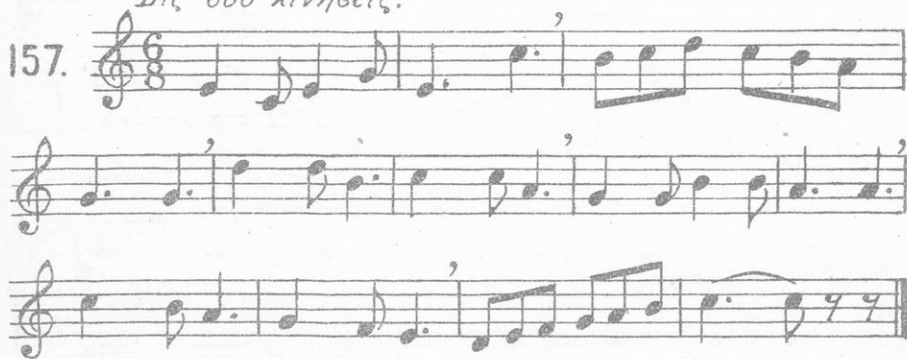
155.

Two staves of music in treble clef, key of D major (two sharps). The first staff begins with a *mf* dynamic marking and a 3/4 time signature. The music consists of chords and eighth-note patterns, with some notes beamed together. The first staff has a fermata over the final measure.

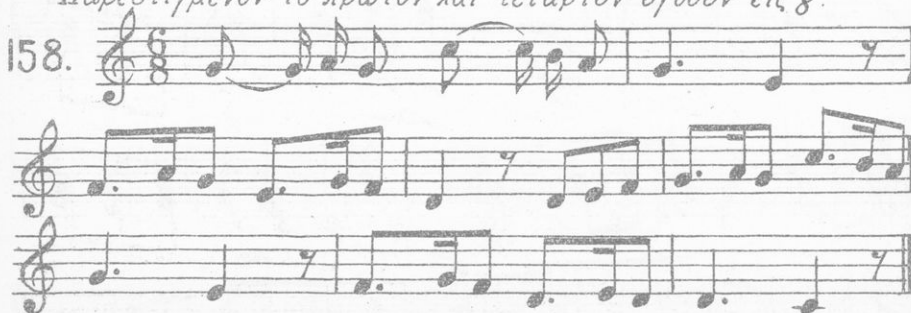
ΜΕΤΡΟΝ $\frac{6}{8}$

"Όταν ἡ ρυθμικὴ ἀγωγή εἶναι ταχεῖα, τὸ μέτρον $\frac{6}{8}$ ἐκτελεῖται εἰς δύο κινήσεις κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν $\frac{2}{4}$, ὅποτε εἰς ἐκάστην κίνησιν γίνονται $\frac{3}{8}$.

Εἰς δύο κινήσεις.

Παρεστιγμένον τὸ πρῶτον καὶ τέταρτον ὄγδοον εἰς $\frac{6}{8}$.

Παρεστιγμένον τὸ δεύτερον καὶ πέμπτον ὀγδοὺν εἰς 8.

159.

Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Σι β.

160.

Διαστήματα μεῖζονος κλίμαχος τοῦ Σι β.

161.

162.

163.

mf

f

ΜΕΤΡΟΝ $\frac{9}{8}$ =

p. *p.* *p.*

164.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Σημ. Εἰς ταχεῖαν ῥυθμικὴν ἀγωγὴν τὸ μέτρον $\frac{9}{8}$ γίνεται εἰς 3 κινήσεις, κα-
τὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν $\frac{3}{4}$.

ΜΕΤΡΟΝ $\frac{12}{8}$

165.

Σημ. Εἰς ταχεῖαν ρυθμικὴν ἀγωγὴν, τὸ μέτρον $\frac{12}{8}$ γίνεται εἰς 4 κινήσεις κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν $\frac{4}{4}$.

Συγκοπή

Ἀπό ἰσχυροῦ εἰς δῖς ἰσχυρόν (Συγκοπή ἡμίσεων).

166.

Ἀπο ἀσθενοῦς μέρους εἰς ἰσχυρόν, ὁμαλή. (Συγκοπαὶ τετάρτων εἰς διμερές).

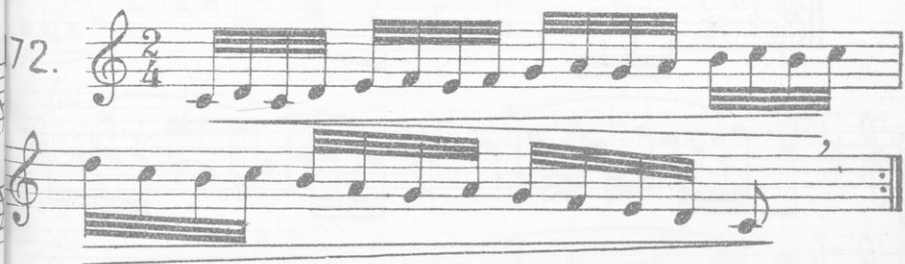
167.

Ευκοπή άνώματος.

Τριακοστά δεύτερα

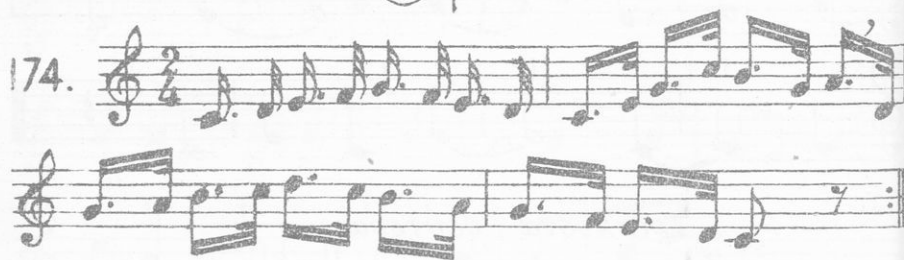

Άργά.

173.

Παρεστιγμένον 16^{ον} ακολουθούμενον από 32^{ον}

174.

175.

Άργά.

dolce

Beethoven.

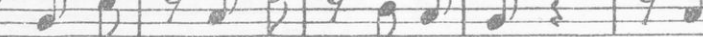

ΑΝΤΙΧΡΟΝΙΣΜΟΣ (Κόντρα τέμπο).

Άντιχρονισμός τετάρτου.

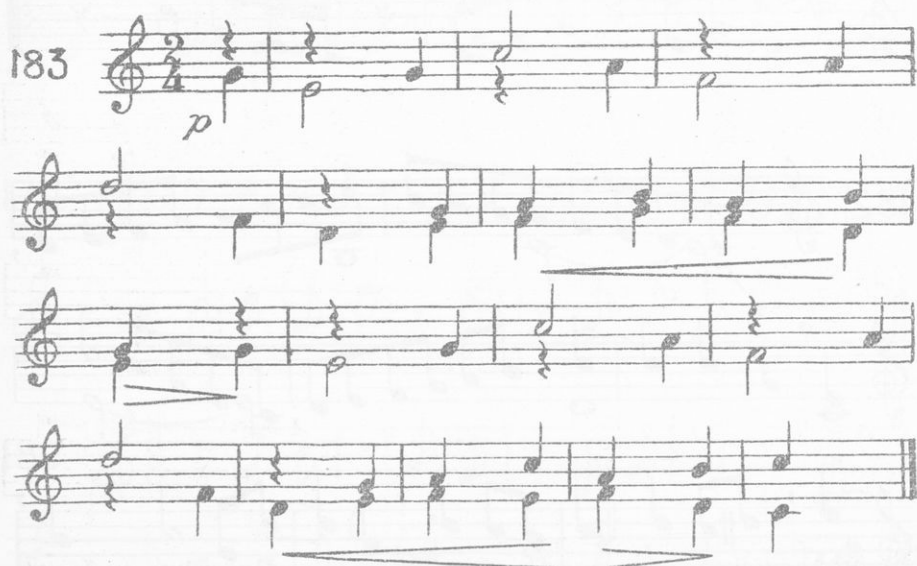
176.

180.

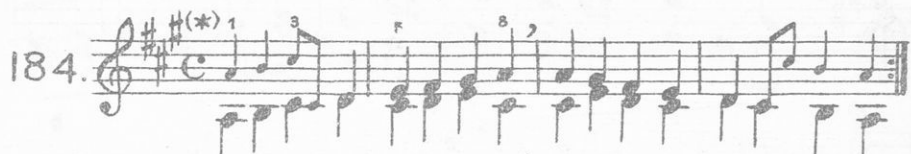

Ἀντιχρονισμός δεκάτου ἔκτου.

Μείζων κλίμαξ τοῦ Λα.

mf

p

cresc.

mf

f

3

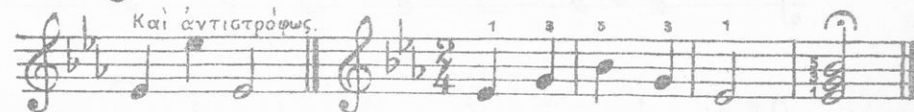
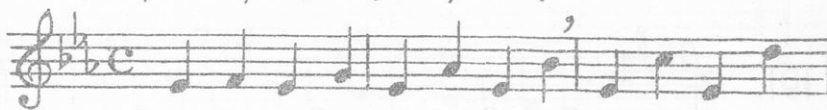
Μείζων κλίμαξ τοῦ Μι β.

187.

1 3 5 8

Διαστήματα μείζονος κλίμακος τοῦ Μι β.

188.

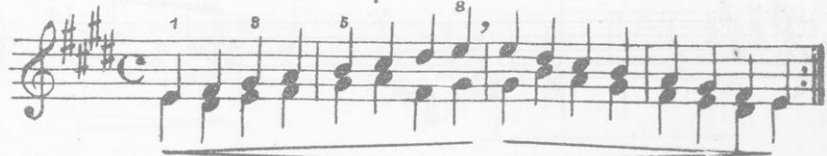

189.

Μείζων κλίμαξ τοῦ Μι.

190.

Διαστήματα μείζονος κλίμακος του Μι.

191. *Καὶ ἀντιστρόφως.*

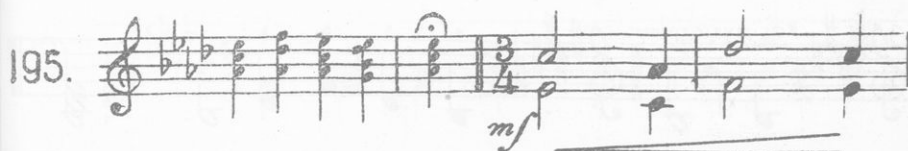
192. *Τέλος.*

Μείζων κλίμαξ τοῦ Λα β

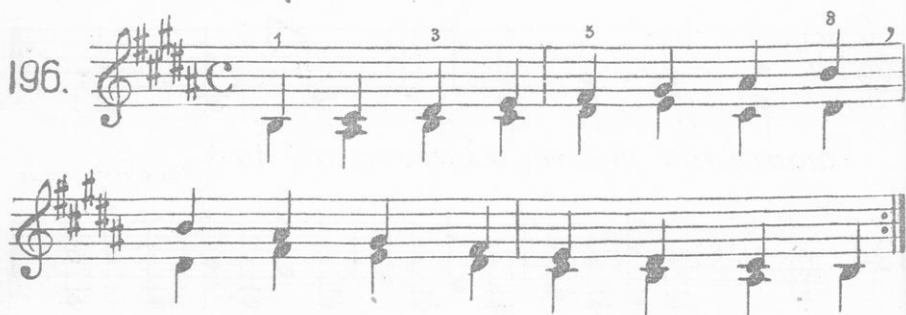

Διαστήματα μείζονος κλίμακος τοῦ Λα β. καὶ ἀντιστροφῶς.

Μείζων κλίμαξ τοῦ Σι.

Διαστήματα μείζονος κλίμακος τοῦ Σι.

Μείζων κλίμαξ τοῦ Ρε β

Διαστήματα μείζονος κλίμακος τοῦ Ρε β.

200.

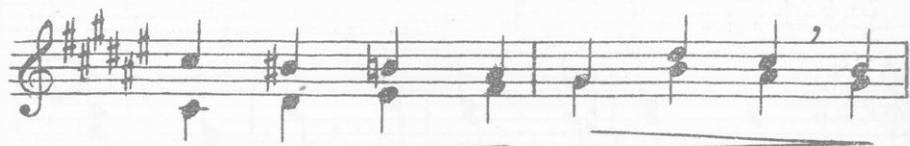
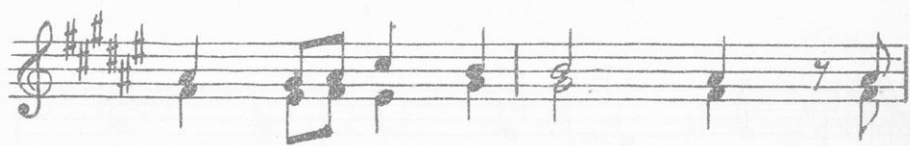
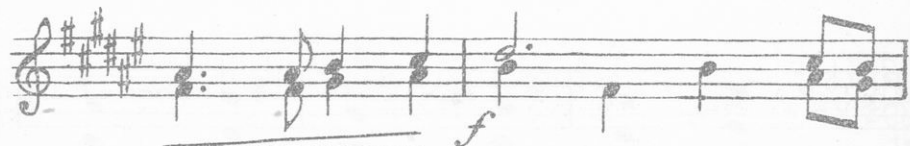
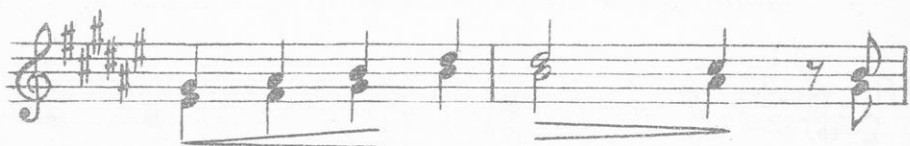
201.

Μείζων κλίμαξ τοῦ Φα#

202.

Διαστήματα μείζονος κλίμακος του Φα #

Μείζων κλίμαξ τοῦ Σολ β.

204.

Διαστήματα μείζονος κλίμακος τοῦ Σολ β.

205.

209.

Exercise 209 is a four-staff musical piece in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The first staff contains fingerings: 1, 2, 1, 2, 1, 2, 1, 2. The melody is composed of eighth and quarter notes, concluding with a double bar line.

210.

Exercise 210 is a three-staff musical piece in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The first staff contains fingerings: 1, 2, 1, 2, 1, 2. The melody is composed of eighth and quarter notes, concluding with a double bar line.

211.

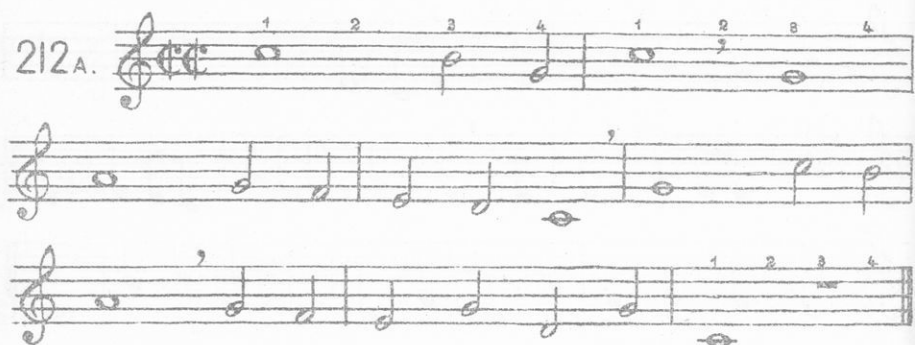
Exercise 211 is a two-staff musical piece in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The first staff contains fingerings: 1, 2, 1, 2. The melody is composed of eighth and quarter notes, concluding with a double bar line.

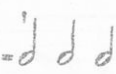

Μέτρον $\frac{4}{2}$ ἢ $\frac{2}{1}$ ἢ C C C C

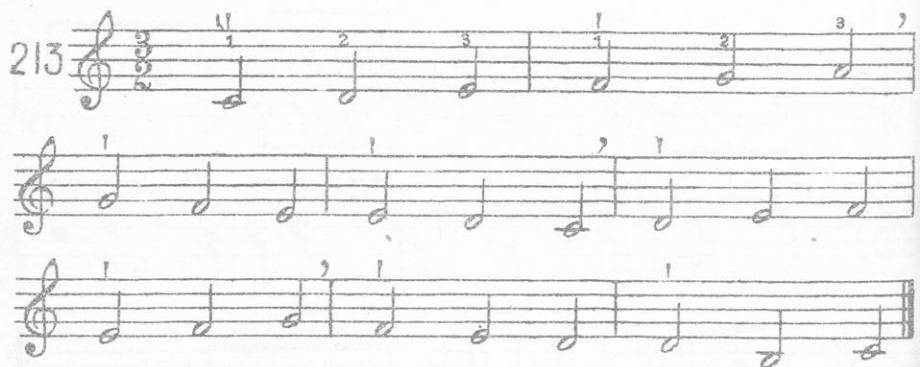

212 A.

Μέτρον $\frac{3}{2}$ =

213

214.

Μέτρον $\frac{4}{8}$ = " " " "

215.

Μέτρον $\frac{6}{4}$ = " " " " " "

216.

7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

Ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω μορφῶν ἐπαναλαμβάνεται κατὰ βούλησιν.

Ἡ ἀναπνοή ἀνά δύο μέτρα.

Σημ. Ἐφαρμογὰς τοῦ μέτρου $\frac{7}{8}$ ἴδε εἰς τὰ σχετικὰ ἄσματα τῶν συλλογῶν ἁσμάτων:

«Ἀπόλλων», «Ὀρφεύς», «Ἀηδόνια», «Κελαδήματα», καὶ τὴν «ΜΟΥΣΙΚΗΝ

Ἀγωγήν», ἈΘ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ.

Ἑλάσσων χλίμαξ τοῦ Λα.

(σχετικὴ ἐλάσσων τῆς μείζονος Ντο)

α'. Ἑλάσσων ἁρμονικὴ Λα.

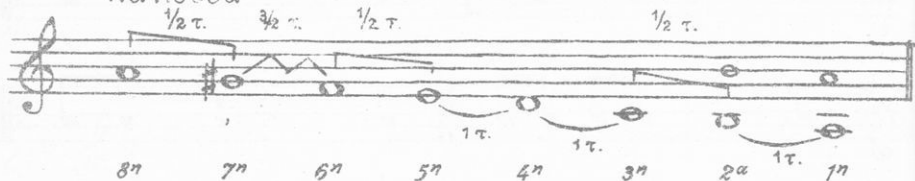
Ἀνιούσα.

219.

$\frac{1}{2}$ τ. $\frac{1}{2}$ τ. $\frac{3}{2}$ τ. $\frac{1}{2}$ τ.

1η 2α 3η 4η 5η 6η 7η 8η

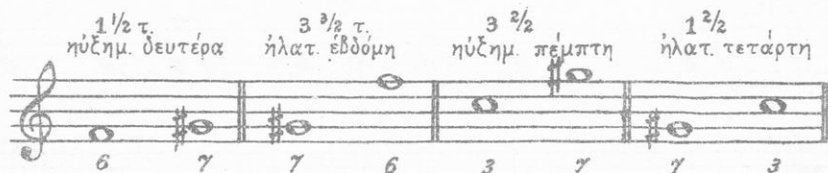
Κατιούσα

Ἡ ἀνωτέρω κλίμαξ συγκρίνεται πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Λα (3#).

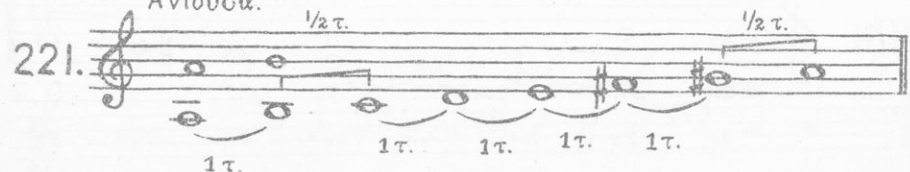
Σχηματισμός ἀπάντων τῶν διαστημάτων τῆς ἀρμονικῆς ἐλάσσονος Λα, καταγραφή αὐτῶν ἐν τοῖς τετραδίοις, θεωρητικὴ ἐρμηνεῖα καὶ μελωδικὴ ἐξάσκησης ἐπ' αὐτῶν (ἰδιαίτερα ἐξάσκησης πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ τριημιτονίου διαστήματος).

Τὰ ἐν τῇ ἀρμονικῇ ἐλάσσονι ἀπαντῶντα νέα διαστήματα (μὴ ὑπάρχοντα εἰς τὴν μείζονα).

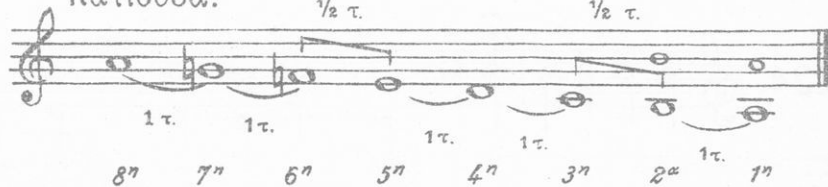

β' Ἐλάσσων μελωδική.

Ἀνιούσα.

Κατιούσα.

 $\frac{1}{2}$ τ. $\frac{1}{2}$ τ.

224.

mf

p

mf

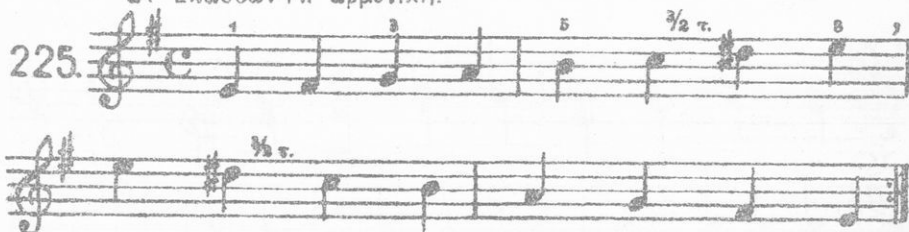
mf

f

'Ελάσσων κλίμαξ τοῦ Μι.

(σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Σολ).

α'. 'Ελάσσων Μι ἁρμονική.

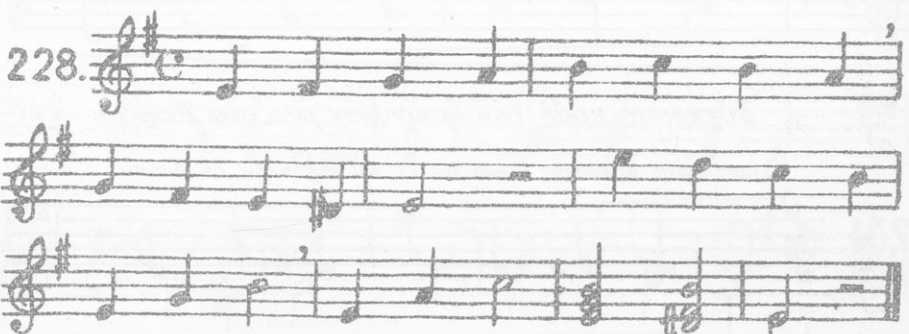
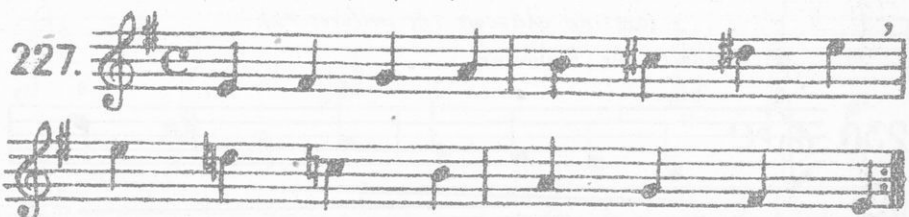

Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Μι (4#).

Διαστήματα ἁρμονικῆς ἐλάσσονος Μι καὶ ἐξάσκησις ἐπ' αὐτῶν.

β'. 'Ελάσσων Μι μελωδική.

229.

Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Ρε.

(σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Ρα).

α'. Ἐλάσσων Ρε ἁρμονική.

230.

Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Ρε (2#).

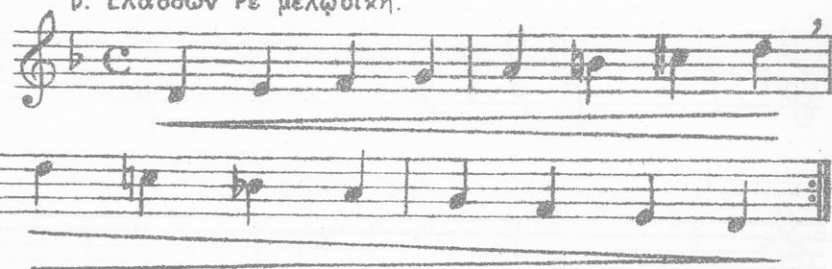
Διαστήματα ἁρμονικῆς ἐλάσσονος Ρε καὶ ἐξάσκησις ἐπ' αὐτῶν.

231.

Καὶ ἀντιστρόφως.

β. Ἐλάσων Ρε μελωδική.

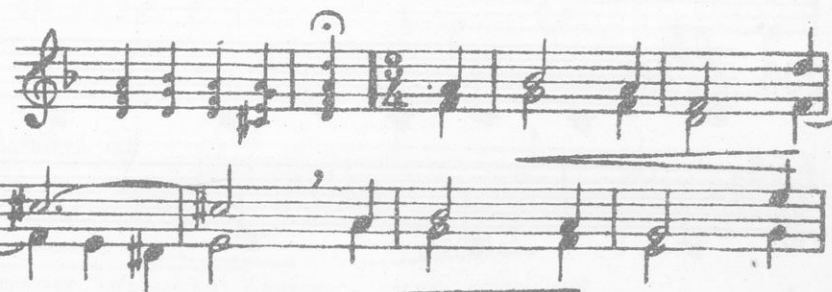
232.

233.

234.

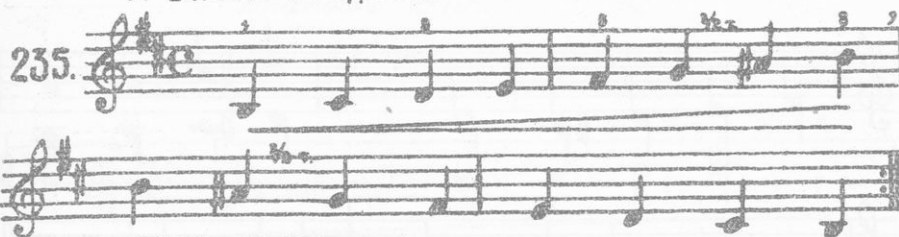

Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Σι.

(σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Ρε)

α'. Ἐλάσσων Σι ἁρμονική.

Εὐγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Σι (β#).

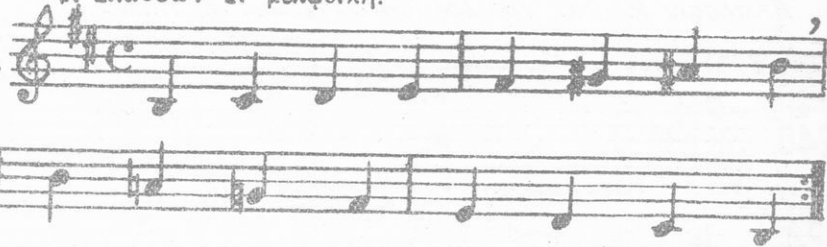
Διαστήματα ἁρμονικῆς ἐλάσσονος Σι καὶ ἐξάσκησις ἐκ αὐτῶν

Καὶ ἀντιστρόφως.

β. Ἐλάσσων 2η μελωδική.

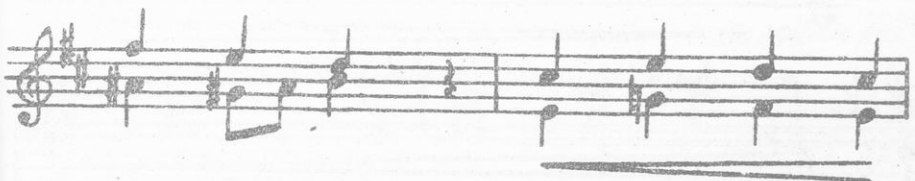
237.

238.

239.

Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Σολ (σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Σι β).

α. Ἐλάσσων Σολ ἁρμονική.

240.

Εὐχρησις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Σολ (Σι#).

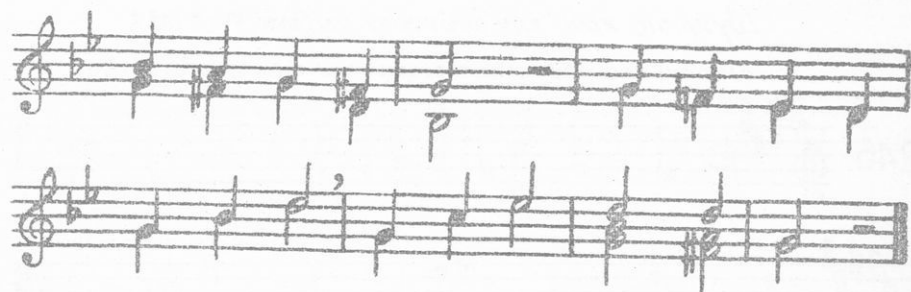
Διαστήματα ἁρμονικῆς ἐλάσσονος Σολ καὶ ἐλάσσονος ἐπ' αὐτῶν.

241.

β. Ἐλάσσων Σολ μελωδική.

242.

243.

244.

Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Φα # (σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Λα).

α'. Ἐλάσσων Φα # ἁρμονική.

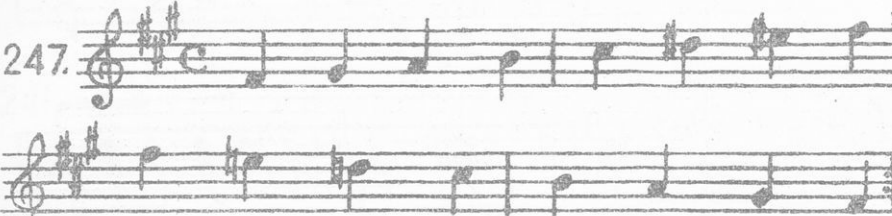
245.

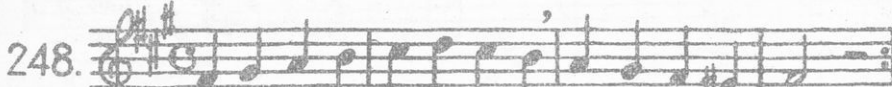
Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Φα# (6#).

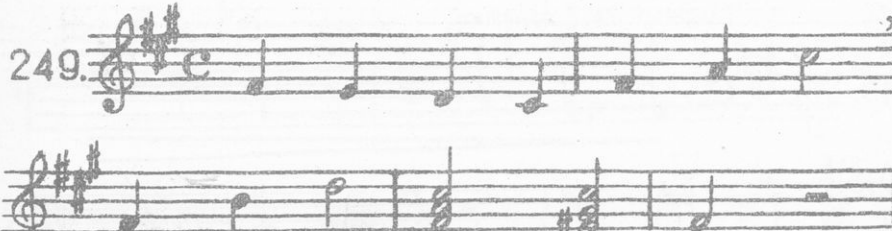
Διαστήματα ἁρμονικῆς ἐλάσσονος καὶ ἐξάσκῃς ἐπ' αὐτῶν.

246.

β. Ἐλάσσων Φα# μελωδική.

247.

248.

249.

50.

mf

f

mf

f

mf

Ἑλάσσων κλίμαξ τοῦ Ντο (σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Μιβ).

α' Ἑλάσσων Ντο ἄρμονική.

251.

Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Ντο.

Διαστήματα ἄρμονικῆς ἐλάσσονος Ντο καὶ ἐξάσκησις ἐπ' αὐτῶν

252.

β' Ἑλάσσων Ντο μελωδική.

253.

254.

255.

mf

p

cresc.

decresc. p

Ἐλάσσω κλίμαξ τοῦ Ντο# (σχετική ἐλάσσω τῆς μείζονος Μι).

α'. Ἐλάσσω Ντο# ἁρμονική.

56.

1 3 5 $\frac{3}{2}$ τ. 8

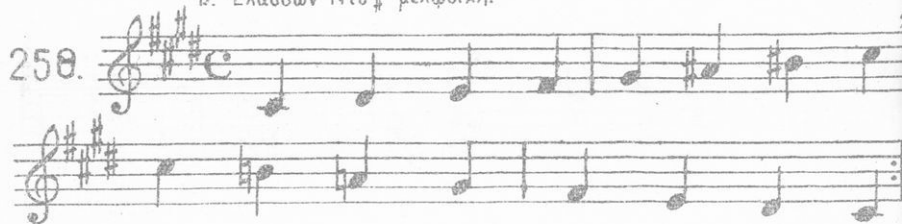
$\frac{3}{8}$ τ.

Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Ντο# (7#).

Διαστήματα ἁρμονικῆς ἐλάσσονος Ντο# καὶ ἐξάσκῃς ἐπ' αὐτῶν.

257.

β. Ἐλάσσων Ντο# μελωδική.

258.

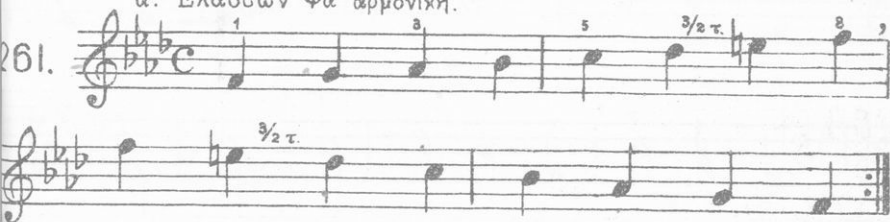
259.

260.

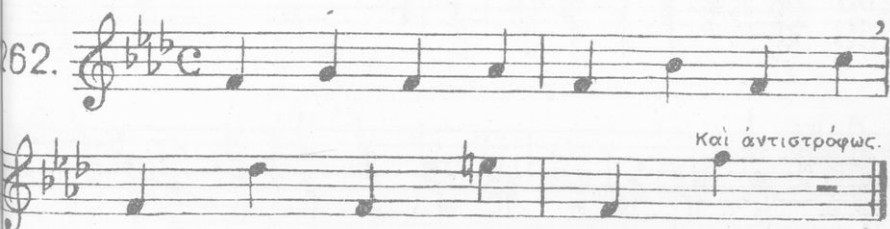
Κλίμαξ Φα ελάσσων (σχετική ελάσσων της μείζονος Λα β).

α'. Ἐλάσσων Φα ἁρμονική.

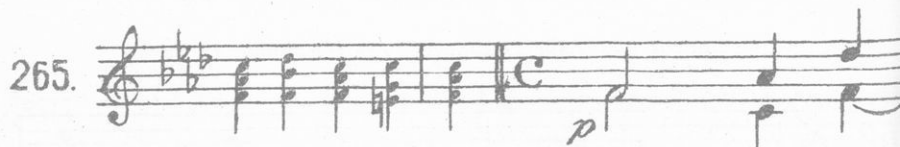
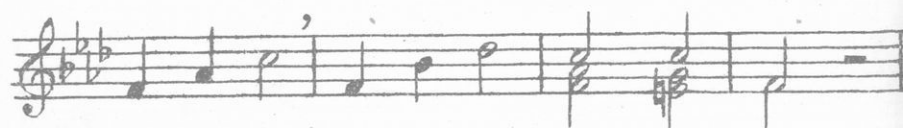

Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Φα (1b).

Διαστήματα ἁρμονικῆς ἐλάσσονος καὶ ἐξάσκησις ἐπ' αὐτῶν.

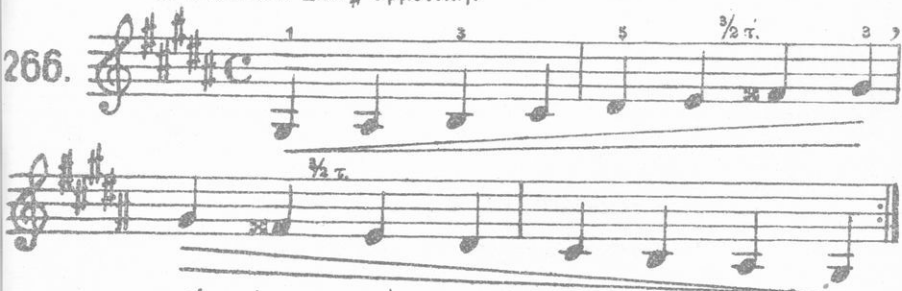
β. Ἑλάσσων Φα μελωδική.

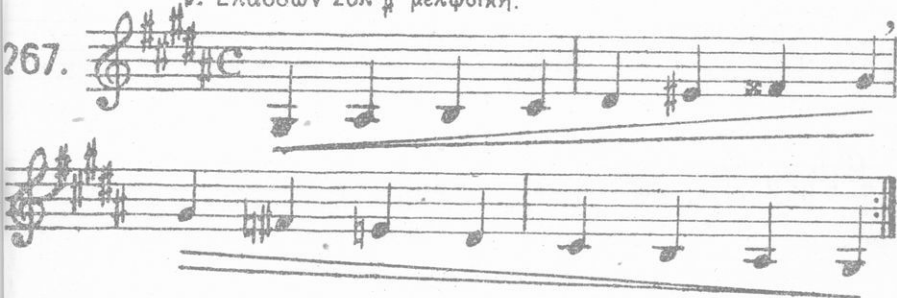

Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Σολ # (σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Σι).

α'. Ἐλάσσων Σολ # ἁρμονική.

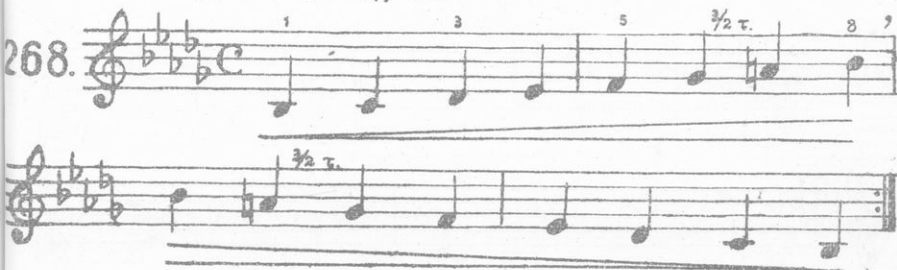

β'. Ἐλάσσων Σολ # μελωδική.

Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Σι b (σχετική ἐλάσσων τῆς μείζονος Ρε b).

α'. Ἐλάσσων Σι b ἁρμονική.

Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Σι β (εβ).

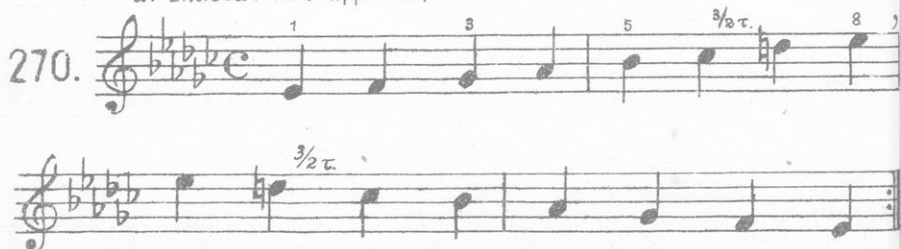
β'. Ἐλάσων Σι β μελωδική.

Ἐλάσων κλίμαξ τοῦ Μι β.

(σχετική ἐλάσων τῆς μείζονος Σολ β)

α'. Ἐλάσων Μι β ἁρμονική.

Σύγκρισις πρὸς τὴν ὁμώνυμον μείζονα Μι β (εβ).

β'. Ἐλάσων Μι β μελωδική.

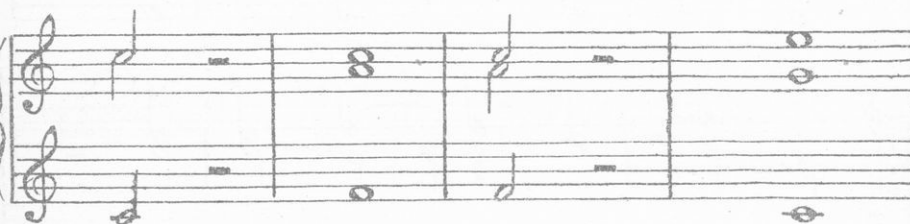
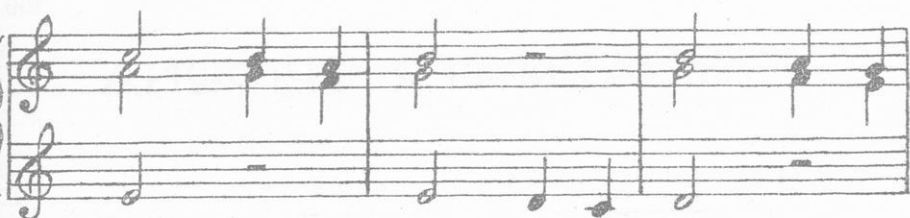
ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ ΤΡΙΦΩΝΑ

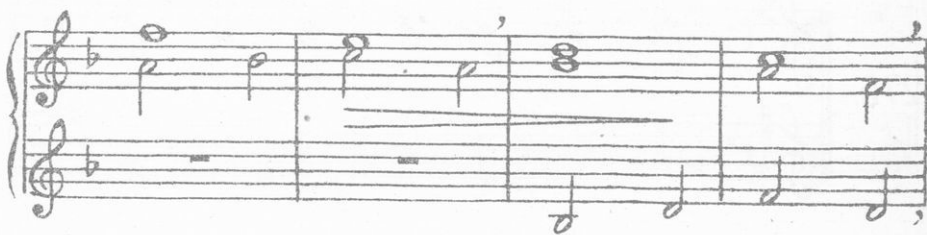
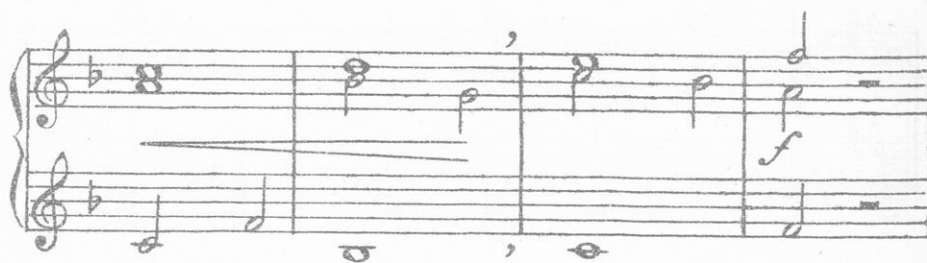
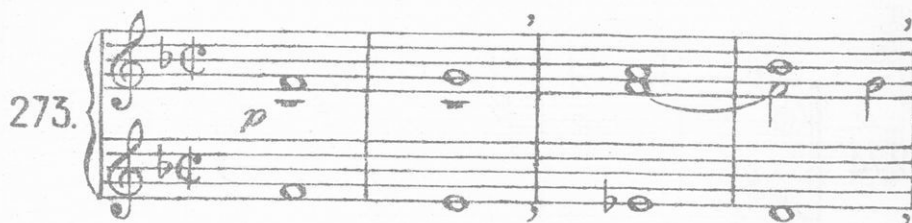
272.

1^η καὶ 2^α φωνή.

mf

3^η φωνή.

274.

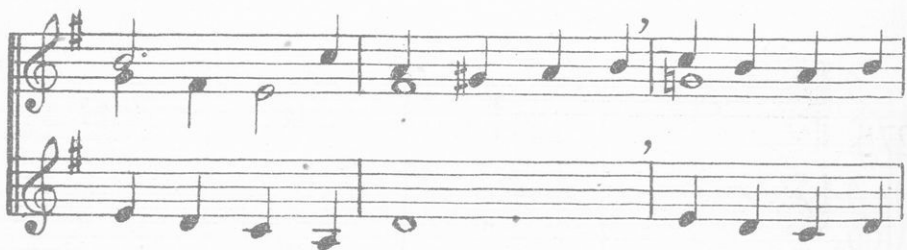
Handwritten musical score for exercise 274, measures 1-4. The music is in G major (one sharp) and common time (C). The upper staff features a melody of eighth and quarter notes, while the lower staff provides a harmonic accompaniment of eighth and quarter notes. The measures end with a repeat sign.

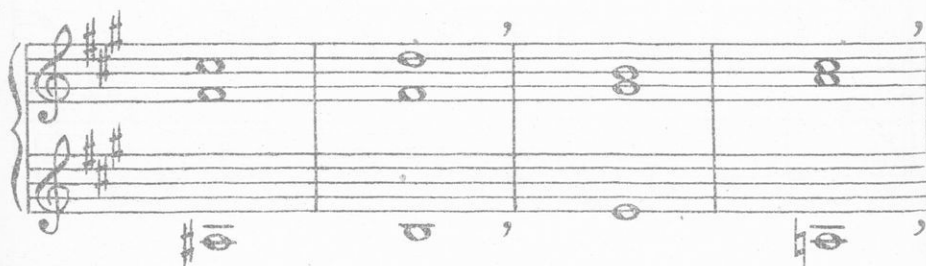
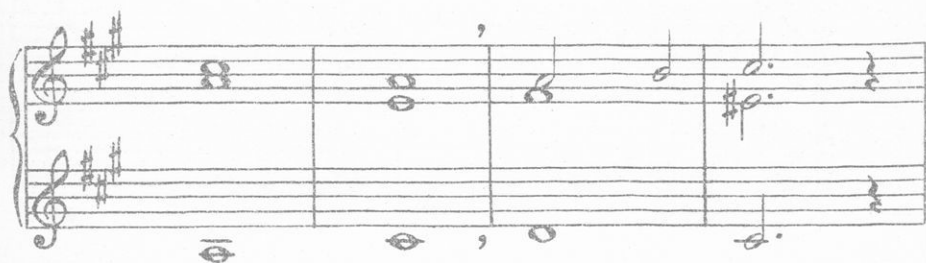
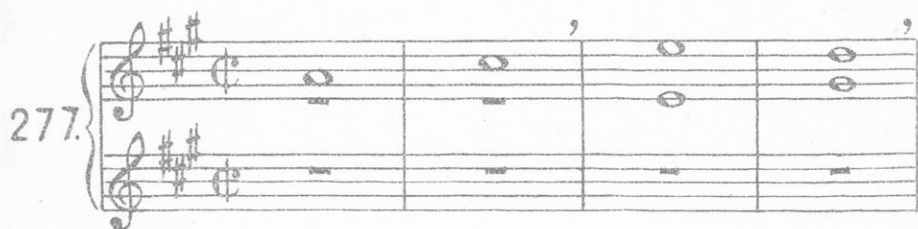
Handwritten musical score for exercise 274, measures 5-8. The upper staff continues the melody, ending with a double bar line and a repeat sign. The lower staff continues the accompaniment, also ending with a double bar line and a repeat sign.

275.

Handwritten musical score for exercise 275, measures 1-4. The music is in G major (one sharp) and common time (C). The upper staff features a melody of eighth and quarter notes, while the lower staff provides a harmonic accompaniment of eighth and quarter notes. The measures end with a repeat sign.

Handwritten musical score for exercise 275, measures 5-8. The upper staff continues the melody, ending with a double bar line and a repeat sign. The lower staff continues the accompaniment, also ending with a double bar line and a repeat sign.

278.

Exercise 278 consists of two measures. The first measure features a treble staff with a half note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4, followed by a quarter rest. The bass staff has a whole rest. The second measure features a treble staff with a dotted half note G4 and a quarter note A4, followed by a quarter rest. The bass staff has a whole rest. The key signature has one flat (Bb) and the time signature is 3/4.

Exercise 278 continues with measures 3 and 4. Measure 3 has a treble staff with a half note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4, followed by a quarter rest. The bass staff has a whole rest. Measure 4 has a treble staff with a dotted half note G4 and a quarter note A4, followed by a quarter rest. The bass staff has a whole rest. The key signature has one flat (Bb) and the time signature is 3/4.

279.

Exercise 279 consists of two measures. The first measure features a treble staff with a half note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4, followed by a quarter rest. The bass staff has a whole rest. The second measure features a treble staff with a dotted half note G4 and a quarter note A4, followed by a quarter rest. The bass staff has a whole rest. The key signature has one flat (Bb) and the time signature is 3/4.

Σημ. Παραλλήλως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν διφώνων καὶ τριφώνων ἀσκήσεων βαίνει καὶ ἡ ἐξάσκησις εἰς διφώνους, τριφώνους καὶ τετραφώνους μουσικούς Κανόνας.

Περὶ μουσικοῦ Κανόνα ὡς καὶ σειρὰν τοιούτων ἴδε εἰς τὸν "ὈΡΦΕΑ", καὶ τὴν "ΜΟΥΣΙΚΗΝ ΑΓΩΓΗΝ", Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ.

ΚΛΕΙΔΙ (ΓΝΩΜΩΝ) ΤΟΥ ΦΑ.

Φα Σολ Λα Σι Ντο Ρε Μι Φα Σολ

Φα Μι Ρε Ντο Σι Λα Σολ Φα Μι Ρε Ντο

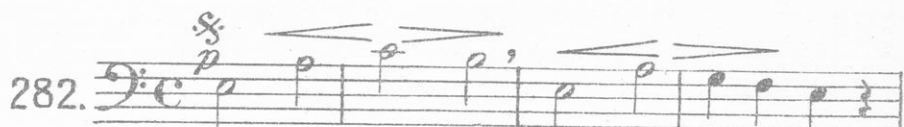
281. ντο μι σολ ντο λα

ντο σολ φα μι

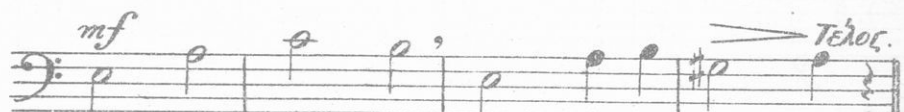
λα σολ φα ρε σολ

μι φα ρε ντο ντο

λα φα μι ρε ρε ντο

282.

μι λα ντο σι μι λα σολ φα μι

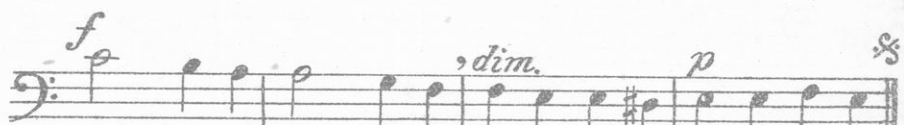

μι λα ντο σι μι λα σι σολ λα

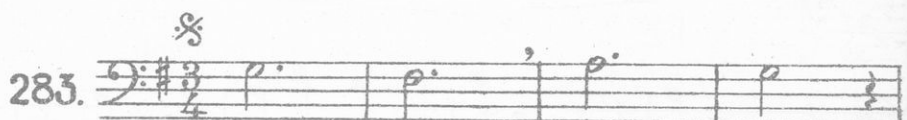
Τέλος.

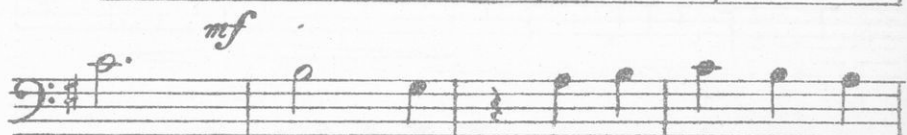

σολ σολ σολ ντο σολ σολ σολ ντο

ντο σι λα λα σολ φα φα μι μι ρε μι μι φα μι

283.

Τέλος.

p

f

p

284. *p*

mf

Τέλος.

cresc. *dim.* *p*

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΡΥΘΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΩΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

(ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ ΜΟΝΟΦΩΝΑ ΚΑΙ ΔΙΦΩΝΑ)

ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου κατανέμεται εἰς τὰς πέντε κατωτέρας τάξεις τοῦ ἑξαταξίου Γυμνασίου ὡς ἑξῆς:

Τάξις Α'

Διαστήματα δευτέρας	Σελίς	1
Μέτρον ²	»	1
Τέταρτα, ἡμίση	»	1
Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Ντο	»	2
Παῦσις ἡμίσεος	»	5
Παῦσις τετάρτου	»	6
Θεωρητικὴ ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων δευτέρας ¹⁾	»	5
Ἑλλιπὲς μέτρον ²	»	5
Ὅγδοα	»	7
Διαστήματα τρίτης	»	10
Θεωρητικὴ ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων τρίτης ¹⁾	»	14
Παῦσις ὀγδόου	»	14
Μέτρον ⁴	»	15
Ὀλόκληρα	»	15
Διάστημα τετάρτης	»	16
Θεωρητικὴ ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων τετάρτης ¹⁾	»	19
Παῦσις ὀλοκλήρου	»	20
Μέτρον ⁴ , ἑλλιπὲς	»	20

¹⁾ Ἴδε ὑποσημείωσιν σελ. 127.

Σύνδεσις διαρκείας	Σελίς 21
Στιγμή. Παρεστιγμένον ἥμισυ	» 21
Παρεστιγμένον τέταρτον	» 22

Τάξις Β'

Διάστημα πέμπτης	» 23
Θεωρητική ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων πέμπτης	» 27
Διάστημα ἑκτης	» 27
Θεωρητική ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων ἑκτης	» 31
Μέτρον μ	» 31
Δέκατα ἕκτα	» 36
Παρεστιγμένον ὄγδοον	» 38
Παῦσις δεκάτου ἕκτου	» 39
Μέτρον ἐλλιπὲς ἀρχόμενον ἀπὸ δεκάτου ἕκτου	» 39
Διάστημα ἑβδόμης	» 39
Θεωρητική ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων ἑβδόμης	» 42
Διάστημα ὀγδόης	» 43
Θεωρητική ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων ὀγδόης	» 45
Σημεῖα ἀλλοιώσεως	» 45
Ἀσκήσεις ἡμιτονίων	» 46
Χρωματική κλίμαξ	» 47
Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Σολ	» 50

Τάξις Γ'

Τρίτηχον	» 52
Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Φα	» 53
Μέτρον μ	» 55
Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Ρε	» 58
Μέτρον μ	» 60
Μέτρον μ	» 86
Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Σι ὕφ.	» 61
Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Λα	» 71
Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Μι ὕφ.	» 72
Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Λα	» 87
Διπλὴ στιγμὴ	» 81

Τάξις Δ'

Μείζων κλίμαξ τοῦ Μι	Σελίς 73
» » » Σι	» 76
» » » Φα δίεσ.	» 78
» » » Λα ὕφ.	» 75
» » » Ρε ὕφ.	» 77
» » » Σολ ὕφ.	» 80
Μέτρον $\frac{2}{2}$	» 81
» $\frac{4}{4}$	» 83
» $\frac{6}{8}$	» 84
Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Μι	» 91
» » » Σι	» 94
» » » Φα δίεσ.	» 97
» » » Ντο δίεσ.	» 101
» » » Σολ δίεσ.	» 105
» » » Ρε	» 92
» » » Σολ	» 96
» » » Ντο	» 100
» » » Φα	» 103
» » » Σι ὕφ.	» 105
» » » Μι ὕφ.	» 106

Τάξις Ε'

Συγκοπή	» 68
Ἀντιχρονισμός	» 67
Μέτρα $\frac{9}{8}$	» 62
» $\frac{13}{8}$	» 63
» $\frac{4}{8}$	» 85
» $\frac{6}{4}$	» 85
» $\frac{5}{4}$	» 86
Τριακοστά δεύτερα	» 65

Γυμνάσματα τρίφωνα	» 107
Κλειδί τοῦ Φα	» 116

2. ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ¹⁾

Τάξις Α'

Φθόγγος. Φθογγόσημα. Πεντάγραμμον (βοηθητικά γραμμαί). 'Ολόκληρον, ἡμισυ, τέταρτον καὶ αἱ ἀντίστοιχοι τούτων παύσεις. 'Ονόματα φθόγγων. 'Ανιούσα καὶ κατιούσα σειρὰ φθόγγων. Κλειδί τοῦ Σολ. 'Ονομασία τῶν φθογοσήμων. Διαστήματα 2ας. Μέτρον 2_4 . Τέταρτα καὶ ἡμίση. Μείζων κλίμαξ τοῦ Νιο. 'Ογδοα. Παῦσις ἡμίσεος. Παῦσις τετάρτου. Θεωρητική ἐξέτασις τῶν διαστημάτων δευτέρας. 'Ελλιπὲς μέτρον 2_4 . Διαστήματα τρίτης καὶ θεωρητικὴ ἐρμηνεία αὐτῶν. Παῦσις ὀγδού. Μέτρον 4_4 . 'Ολόκληρα. Διαστήματα τετάρτης καὶ θεωρητικὴ ἐρμηνεία αὐτῶν. Παῦσις ὀλοκλήρου. Μέτρον 4_4 ἐλλιπὲς. 'Ελλιπὲς ἀρχόμενον ἀπὸ ὀγδού. Σύνδεσις διαρκείας. Στιγμή, παρεστιγμένον ἡμισυ, παρεστιγμένον τέταρτον. Διαστήματα πέμπτης καὶ θεωρητικὴ ἐρμηνεία αὐτῶν. Μέτρον 2_4 . Διαστήματα ἕκτης καὶ θεωρητικὴ ἐρμηνεία αὐτῶν.

Τάξις Β'

Δέκατα ἕκτα. Παρεστιγμένον ὀγδοον. 'Ελλιπὲς ἀρχόμενον ἀπὸ δεκάτου ἕκτου. Παῦσις δεκάτου ἕκτου. Διαστήματα ἐβδόμης καὶ ὀγδῆς καὶ θεωρητικὴ ἐρμηνεία αὐτῶν. Σημεῖα ἀλλοιώσεως. 'Ασκήσεις ἡμιτονίων. Χρωματικὴ κλίμαξ. Μείζων κλίμαξ τοῦ Σολ. Μείζονες κλίμακες Ρε καὶ Λα. Τρίηχον. Μέτρον 2_2 . Μείζονες κλίμακες Φα, Σι ὕφ., Μι ὕφ. Μέτρον 1_2 . Μέτρον 6_8 .

Τάξις Γ'

'Ελάσσων κλίμαξ τοῦ Λα. Διπλῇ στιγμῇ. Μείζονες κλίμακες, Μι, Σι, Φα δίεσ., Λα ὕφ., Ρε ὕφ., Σολ ὕφ. 'Ελάσσονες κλίμακες, Μι, Σι, Φα δίεσ., Ντο δίεσ., Σολ δίεσ., Ρε, Σολ, Ντο, Φα, Σι ὕφ., Λα ὕφ. Μέτρα 2_2 , 4_2 , 3_2 . Συγκοπή. 'Αντιχρονισμός. Μέτρα, 9_8 , $^{12}_8$, 5_4 , 4_2 . Τριακοστὰ δεύτερα.

¹⁾ Τὴν σελίδα, εἰς ἣν εὐρίσκεται ἕκαστον θέμα, ἴδε εἰς τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου.

3. ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΝ

Εἰς τὸ πεντατάξιον διδασκαλεῖον ἡ κατανομὴ τῆς ἐν τῷ βιβλίῳ ὕλης γίνεται εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας αὐτοῦ τάξεις ὡς ἑξῆς :

Τάξις Α΄

Ἡ κατὰ τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου ὁριζομένη ὕλη διὰ τὰς τάξεις Α΄, Β΄ καὶ Γ΄ Γυμνασίου.

Τάξις Β΄

Ἡ κατὰ τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου ὁριζομένη ὕλη διὰ τὴν Δ΄ τάξιν Γυμνασίου.

Τάξις Γ΄

Ἡ κατὰ τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου ὁριζομένη ὕλη διὰ τὴν Ε΄ τάξιν Γυμνασίου.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν μελωδικῶν ἀσκήσεων πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ ἑξῆς :

§ 1. Θεωρητικαὶ γνώσεις καὶ μελωδικαὶ ἀσκήσεις ἀποτελοῦν σύνολον ἀδιαίρετον. Συνεπῶς δὲν διδάσκονται πρῶτον πάντα τὰ κεφάλαια τῆς θεωρίας τῆς μουσικῆς καὶ ἔπειτα αἱ ἀσκήσεις, ἀλλ' ἐκάστοτε διδάσκεται μόνον ἡ θεωρητικὴ γνῶσις, ἥς θὰ γίνῃ ἄμεσος ἐφαρμογὴ εἰς τὴν διδαχθησομένην ἀσκήσιν. Ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς ταύτης γίνεται μόνον εἰς τὰς κατωτέρω ὀριζομένης πρώτας θεωρητικὰς γνώσεις, ὧν εἶναι ἀδύνατος ἡ ἄμεσος ἐφαρμογὴ ἐπὶ ἀσκήσεων.

§ 2. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μελωδικῶν ἀσκήσεων διδάσκονται αἱ ἑξῆς θεωρητικαὶ γνώσεις : φθόγγος, φθογγόσημα, πεντάγραμμον (βοηθητικαὶ γραμμαί), ὀλόκληρον, ἡμισυ, τέταρτον καὶ αἱ ἀντίστοιχοι τούτων παύσεις, ὀνόματα φθογγῶν, ἀνοιῦσα καὶ κλειοῦσα σειρὰ φθογγῶν, κλειδί (γνώμων) τοῦ Σόλ, ὀνομασία τῶν φθογγοσήμων (ἐξάσκησις εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον ὀνοματοθεσίαν αὐτῶν), μέτρον διμερὲς τετάρτων (σχετικαὶ κινήσεις τῆς χειρός), ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενὲς μέρος τοῦ μέτρου τούτου (μετρικὸς τονισμός).

§ 3. Πρὸς μὲν ὁμοφωνίαν σταθεροῦ τόνου δι' ὅλους μὲν τοὺς μαθητὰς, ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τοὺς ἔχοντας ἐλαττωματικὰς τὰς φωνητικὰς χορδὰς, ὁ διδάσκων συνοδεύει τὰς ἀσκήσεις δι' ὄργάνου (ἀρμονίου, βιολίου ἢ πιάνου). Ἡ ἐπικουρία τοῦ ὄργάνου ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρέπει νὰ ἐκλείψῃ, οἱ δὲ μαθηταὶ νὰ ἀποκτήσωσι τοιαύτην σταθερότητα τόνου, ὥστε νὰ ᾄδουν χωρὶς συνοδείαν (a capella). Πρὸς μὲν ὁμοφωνίαν δὲ καλοῦ τόνου ὑπὸ τὴν ἐποψιν ποιοῦ καὶ ποσοῦ καὶ ἐξοικεῖωσιν εἰς τὸ ᾄδειν περισσοτέρους τοῦ ἐνὸς φθογγούς ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς (legato), κατὰ τὰς ἐπαναλήψεις (αὗται πρέπει νὰ εἶναι συχναί), πᾶσαι αἱ ἀσκήσεις ᾄδονται ἐκφωνουμένων τῶν φθογγῶν διὰ τοῦ φωνήεντος α καὶ ἐνίοτε ο, ε, ι, ου, ἐπιστᾶται δ' ἡ προσοχὴ τῶν μαθητῶν εἰς τὴν καθαρὰν καὶ κανονικὴν προφορὰν τῶν

συλλαβῶν, ἥτις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς θέσεως τοῦ στόματος κατὰ τὴν ἐκφώνησιν ἐκάστου φωνήεντος.

§ 4. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀσκήσεων ἐκάστης τάξεως ἐπαναλαμβάνονται αἱ ἀσκήσεις καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὰς θεωρητικαὶ γνώσεις τῆς προηγουμένης τάξεως.

§ 5. Εἰς ἕκαστον μάθημα ὁρίζεται τμήμα ἐκ τῶν διδαχθέντων πρὸς ἀντιγραφὴν ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατ' οἶκον.

§ 6. Αἱ ἀναπνοαί, αἵτινες σημειοῦνται μὲ τὸ σημεῖον " καὶ οἱ χρωματισμοὶ ἐκτελοῦνται μὲ πᾶσαν ἀκρίβειαν.

§ 7. Τοὺς ἐν ταῖς ἀσκήσεσιν ἀπαντῶντας ὀξεῖς φθόγγους, ρε (ἐπὶ τῆς 4ης γραμμῆς τοῦ πενταγράμμου) μι, φα, ἡ παιδικὴ φωνὴ ἄδει μὲ ἀσθενῆ (κεφαλικὴν) φωνήν, ἀποφεύγει δ' ἐντελῶς τοὺς βαρεῖς φθόγγους, λα (ἐπὶ τῆς 2ας βοηθητικῆς γραμμῆς ὑπὸ τὸ πεντάγραμμον) καὶ σολ.

§ 8. Αἱ ἀσκήσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν σημειώνεται ὀυθμικὴ ἀγωγή ἐκτελοῦνται εἰς μετρίαν ὀυθμικὴν ἀγωγήν.

§ 9. Προκειμένου νὰ σχηματισθῇ ἐκάστη νέα κλίμαξ (μείζων ἢ ἐλάσσων), ἐπαναλαμβάνονται ἀπαραιτήτως αἱ ἀσκήσεις τῆς προδιδαχθείσης κλίμακος, ἥτις ἔχει ὡς ὀπλισμὸν σημεῖα ἀλλοιώσεως τοῦ αὐτοῦ εἶδους μὲ τὴν διδαχθησομένην. Π. χ. πρὶν διδαχθῇ ἡ κλίμαξ Μι ὕψ. μείζ. ἐπαναλαμβάνονται αἱ ἀσκήσεις τῆς Σι ὕψ. μείζ. Μετὰ δὲ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ σχηματισμοῦ ἐκάστης κλίμακος σχηματίζονται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου τὰ διαστήματα ταύτης (δευτέρας, τρίτης κ.λ.π. ὅπως εἰς τὴν μείζονα Ντο), λαμβανομένης φροντίδος, ὅπως εἰς ὅλας τὰς κλίμακας ἐκτείνωνται ταῦτα πρὸς τὰ ἄνω μὲν μέχρι τοῦ Φα (5ῃ γραμμῇ πενταγράμμου), πρὸς τὰ κάτω δὲ μέχρι τοῦ Λα (2ᾳ βοηθητ. γραμμ. κάτωθεν τοῦ πενταγράμμου), οὐχὶ δὲ εἰς ὑψηλοτέρους ἢ χαμηλοτέρους φθόγγους. Τὰ διαστήματα ταῦτα καταγράφονται ὑπὸ τῶν μαθητῶν εἰς τὰ τετράδια, γίνεται ἐξάσκησης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτων καὶ ἔπειτα θεωρητικὴ ἐρμηνεία ¹⁾).

§ 10. Διὰ νὰ συμβαδίσῃ μὲ τὴν ἀσκήσιν τῶν φωνητικῶν

¹⁾ Ἡ θεωρητικὴ ἐρμηνεία τῶν διαστημάτων δύναται νὰ ἀναβληθῇ δι' ἀργότερα καὶ νὰ γίνῃ εἰς τὸν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ διδασκάλου κατάλληλον χρόνον, ἀναλόγως τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν.

χορδῶν καὶ ἀσφαλῆς ἀντίληψις τοῦ τόνου διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀνάγκη ἀμέσως μετὰ τὰ πρῶτα μαθήματα νὰ γίνεται ἐξάσκησις εἰς τὴν μουσικὴν ὑπαγόρευσιν (*dictée musicale*). Αὕτη διακρίνεται εἰς προφορικὴν καὶ γραπτὴν. Ἡ μὲν προφορικὴ ἀρχίζει ἀπὸ γνωστὰς ἀσκήσεις. Π.χ. ὁ διδάσκων τραγουδεῖ ἢ ἐκτελεῖ διὰ τοῦ ὄργανου γνωστόν τι γύμνασμα κατὰ μικρὰς φράσεις. Οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ εὐρίσκωσι τὰ ὀνόματα τῶν φθόγγων. Ἡ δὲ γραπτὴ μουσικὴ ὑπαγόρευσις ἀρχεται πρῶτον ἀνευ ρυθμοῦ, τῶν μαθητῶν σημειούντων τοὺς φθόγγους ἐπὶ τοῦ πίνακος ἢ τοῦ τετραδίου διὰ στιγμῆς· τὴν ἄρρυθμον ὑπαγόρευσιν διαδέχεται ρυθμικὴ τοιαύτη, καθ' ἣν οἱ φθόγγοι σημειοῦνται διὰ τοῦ φθογοσήμεου τῆς σχετικῆς ἀξίας. Ἡ γραπτὴ ὑπαγόρευσις κατ' ἀρχὰς ἐκτελεῖται ἐπὶ διατονικῶν διαστημάτων καὶ ἀπλῶν ρυθμῶν, ἔπειτα δὲ ἐπὶ ἡλλοιωμένων διαστημάτων καὶ συνθέτων ρυθμῶν.

§ 11. Εἰς τὰς διφώνους ἀσκήσεις αἱ δύο φωναὶ ἐναλλάσσονται, οὕτως ὥστε ὅλοι οἱ μαθηταὶ νὰ ἐξασκῶνται καὶ εἰς τὰς δύο φωνάς.

§ 12. Αἱ ἐν ἀρχῇ τῶν γυμνασμάτων σημειούμεναι μὲ μικροὺς φθόγγους συγχορδίαί τριφῶνοι ἢ τετραφῶνοι, ὅπως π.χ. εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 37, 55 γυμνάσματα, δὲν ἄδονται, ἀλλ' ἐκτελοῦνται ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος ἐπὶ τοῦ μουσικοῦ ὄργανου πρὸς ἐγκατάστασιν τῆς μουσικῆς ἀκοῆς τῶν μαθητῶν εἰς τὴν κλίμακα, εἰς ἣν ἀνήκει τὸ γύμνασμα.

Det. 10

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1932

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νόμου 5045 καὶ 36 τοῦ νόμου 5441 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 575 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίζομεν, ὅπως ἀγκριθῇ ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων, Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν καὶ Διδασκαλείων τὸ ὑπὸ τῶν κυρίων «Μελοδικαὶ Ἀσκήσεις» βιβλίον τοῦ Ἀ. Ἀστυνοπούλου διὰ μίαν πενταετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1932-1933.

Ὁ Υπουργός

Ι. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ἀρθρον 3ον τοῦ Π. Διατάγματος
«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως τῶν ἐγκριζομένων
διδασκτικῶν βιβλίων».

Τὰ διδακτικὰ βιβλία, τὰ πολυόμενα μακρὺν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν, ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ὀνομαστῇ κατὰ 10 % ὑπὲρ τῆς ἰσχύοντος τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἀνευ διβλοσημοῦ τιμῆς πρὸς ἀντίπερασματι τῆς διατίνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ἐπὶ τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξαφύλλου τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ βιβλίου ἐκτυπώσεται ἡ ἀσκήσιμος ἡμερομηνία.